

ATOMERŐMŰ

Kaland

Tomboló nyár:
vadkemping és őrült hajók a Dunán

Tomboló adrenalin:
extrém sportok vízen, szárazon
és levegőben

Tartalom | 2022. július

Köszöntő	3
Kalandozások az erőműben	4
Európát az energiakrízis sokkolja	8
Kalandozások a Dunán	12
Vízi ágyúgolyófutás	16
Örületes sportok	20
Extrémítás a köbön	24
Felhők felett	28
Az éjszaka, amikor minden életre kel...	32
Gazdag néprajzi gyűjtemény Csámpán	35
Mikor Szerb Antal súg	36
„Az atomerőmű számtalan nagyszerű kihívást tartogat”	39
Az IT támogatói oldal	40
Egy új atomerőmű építése mindent felülmúl	44
Ahol a TETTe készség TETTen érhető	46
A Misirézitől az Atom térig	48
Nyugdíjba vonult kollégáink	49
„Nekem megbízható munkahely kellett”	50
A test, amiben élünk	52
Babahírek	56
Gyászközlemények	58
Meséknél izgalmasabb kaland: a valóság	59

Impresszum

Kiadja: MVM Paksi Atomerőmű Zrt.

Felelős kiadó: Pekárik Géza vezérigazgató

Főszerkesztő: Torma Dóra; e-mail: atomeromujsag@npp.hu

Szerkesztőségi munkatárs: Czibuláné Mayer Szilvia

A szerkesztőség tagjai: Enyedi Bernadett, Gyöngyösi Petra, Gyulai János,

Lehmann Katalin, Orbán Ottilia, Prancz Zoltán, Susán Janka, Tóth Márton

Szerkesztőség címe: MVM Paksi Atomerőmű Zrt.

Tájékoztató és látogatóközpont; 7031 Paks, Pf. 71 | Telefon: 75/507-882,

Telefax: 1/355-7280 | Internet: www.atomeromu.mvm.hu

Nyomdai előállítás: ATOMIX Kft. Nyomdaüzem | Felelős vezető: Bese Tamás

Tördelés: Schubert Miklós

Borítókép: Juhász Luca

Belső borítókép: Milinte Judit, A Ti Fotóitok fotópályázat

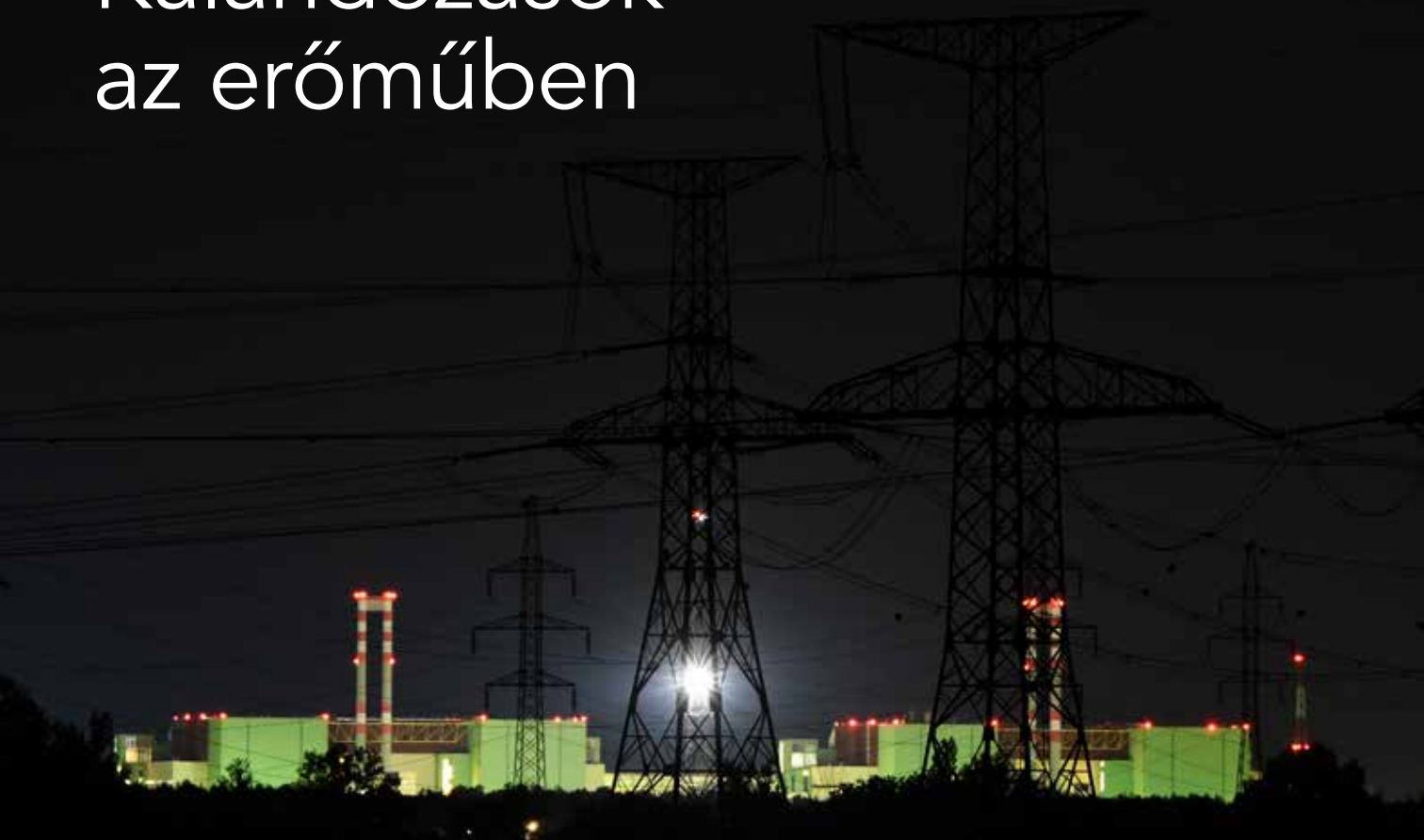
Dr. Kovács Antal
kommunikációs igazgató

Kedves Olvasók!

Hőség, hűsítő habok, hosszú éjszakák, és persze nyári szabadság – a legtöbb ember ilyenkor érzi igazán azt, hogy szeretne kilépni a komfortzónájából, elhagyni a szürke hétköznapokat, és valóban élvezni az életet. Van, aki a nyári kalandokban az adrenalint hajszolja, mások pont ellenkezőleg, a természet békéjét, nyugalmaát keresik a feltöltődéshez. Júliusi lapszámunkban mindkettőről olvashatnak: bemutatunk sziklamászót, bázisugrót ugyanúgy, mint Paks környéki „nyári nomádokat”.

A nyári kalandok mellett persze a dolgozó hétköznapok is folytatódnak ilyenkor. A munkahelyen – pláne, ha az az atomerőmű – ritkábban találkozunk új élményekkel, de újat tanulni alighanem mindig mindenhol lehet. A magazinban bemutatjuk azokat a „kalandozásokat”, munkaterületek közötti kapcsolódásokat, amelyek a más területeken dolgozó kollégák, gépek megismerését, a vállalat nagy egészének jobb megértését szolgálják. Hiszünk benne, hogy ezek az alkalmak nem csupán a munkahelyi légkört, az emberi kapcsolatokat minőségét javítják, de a hatékonyabb, gördülékenyebb munkához is jelentős mértékben hozzájárulnak.

Kalandozások az erőműben

Orbán Ottilia | Fotó: Bodajki Ákos

Sok jelentése, értelme van a kalandozás szónak. Mindenkinek más-más jut eszébe róla. Valakinek utazással vagy éppen valamiféle bolyongással kapcsolatos dolgok is beugranak a szó hallatán. Olyasmi, ami a hétköznapi életünk során fordul elő. Lehet kellemes és kellemetlen jelentése, de egy érdekes kalandozás többnyire új, pozitív dolgot hoz az életünkbe. Mit jelent az, ha valaki egy erőműben kalandozik? Van ennek értelme egyáltalán? Mi a motivációja, a célja? Ott, ahol szigorú előírások, rend és a biztonsági szabályok betartása az elsődleges feladat. Mégis hogy lehetséges ez, hogyan lehet egy atomerőműben kalandozni?

Jó pár évvel ezelőtt munkatársnőmmel egyetértettünk abban, hogy a saját szakterületünkön kívül nem ismerjük a többiét, és nem is igazán értjük a működésüket sem. Így kitaláltunk és kezdeményeztünk más társosztályokkal való találkozókat, látogatásokat.

Könnyed beszélgetés mellett – talán kalandból és kíváncsiságból – megértettük egymás felelősségét és szerepét egy ilyen egyedülálló és komplex munkahelyen. Persze ezek mögött a könnyed beszélgetések és bemutatkozások mögött azért komoly tapasztalatcsere és

jó gyakorlatok ajánlása, javaslatok is szerepeltek.

Első alkalommal a vegyészet szakterületére hívtunk meg olyan női munkatársakat, akik humán, gazdasági vagy egyéb műszaki területen dolgoztak, és nyitottak, érdeklődők voltak arra, hogy

megismerjék a vegyészeti munkáját és szerepét az erőműben. Majd együtt tettünk egy rövid látogatást a pótvíz-előkészítő üzemben. Sok olyan szervezet van itt, akik nem vesznek közvetlenül részt a termelésben, de elengedhetetlen a munkájuk az erőmű zavartalan működéséhez. Valljuk be őszintén, hogy sok esetben nem vagyunk tisztában azzal, hogy egy-egy szervezeti egység hogyan, mivel járul hozzá ehhez az egészhez, aminek a végeredménye az, hogy ez az erőmű villamos energiát termel. Mert tulajdonképpen minden egyes munkahely egy-egy fogaskerék a „nagy műben”.

Ez volt bizony a kezdet! Hol tartunk most? Változtunk-e? Maradt-e a kíváncsiság, a megismerés igénye? Igen! Sőt! A Covid okozta bezártság után fokozódott az igény a belső projektek eredményének, egymás területeinek megismerésére, az élő találkozásra, eszmecsereire.

Jelen pillanatban valamennyi szervezeti egység vezetőjének kötelessége, hogy a hozzá tartozó vezetőket és munkavállalókat az SZMSZ szerinti feladatok és kapcsolódó folyamatok végrehajtása közben rendszeresen vagy eseti alapon ellenőrizze, és munkájukat támogassa. Ilyenek az egyéni helyszíni vezetői ellenőrzéssel és támogatással (hvet), valamint a csoportos helyszíni vezetői ellenőrzéssel és támogatással (csvb) kapcsolatos tevékenységek.

A cégvezetői (cv) értekezletek kibővültek a „kihelyezett cv” fogalmával, amikor a felső vezetők együtt nézik meg a különböző projektek előrehaladását vagy az új technológiák üzemeltetését. Ezt a jó gyakorlatot követve már az igazgatóságok közötti kalando-

zások is elindultak, és tovább bővült a kör. A szakmák közötti kalandozások folytatódnak.

A kihelyezett cv-bejárásokon a projekt vezetője, képviselői és a területgazdák egyaránt részt vesznek. Rövid ismertetést tartanak a cégvezetés tagjainak a projekt előrehaladásáról, a felmerült nehézségekről, ütemezésről, engedélyek helyzetéről. Együtt

amely során különböző területek gazdasági vezetői néznek végig közösen egy munkaterületet, rendszert, udvarteret. A mix szó abból jött, hogy „kevert” csapatról van szó, így biztonsági, gazdasági, műszaki, üzemeltető és humánvezető egyaránt lehet a csapatban, tehát átkalandoznak egymás területére. Mindenki a saját tudását, helyismeretét, gya-

tekintik meg a helyszínt a műszaki, üzemviteli, karbantartási, biztonsági, jogi, gazdasági, humán, kommunikációs felső vezetők, a területükre releváns kérdéseket tesznek fel.

A vezetői mixbejárás jó pár éve (2012-es WANO-felkészülés kapcsán) indult kezdeményezés,

korlati tapasztalatát adja ehhez a közös munkához. Az évek során szabályozottá vált ez a bejárás forma, ütemterv szerint a résztvevők és a területek rotálásával realizálódik. Mindig bekapcsolódnak a területgazdák, és a résztvevők együtt átbeszélnek a tapasztalatokat. Ezenkívül a fényképek, a

Beszélgetés, beszélgetés!

„A vezetői ellenőrzés és jelenlét elsődleges célja a személyes elbeszélgetések (a jó teljesítmény elismerése, a gyenge teljesítmény javítása, jobbító szándékú javaslatok megismerése stb.), továbbá a vezetői visszajelzés és példamutatás révén a munkavállalók támogatása. A vezetőnek, termelésirányítóknak a személyes jelenléte során törekednie kell a munkatársakkal való kommunikációra. A dolgozókkal történő elbeszélgetés során tájékoztatást kell adni a munkavállalókat érintő eseményekről, problémákról, a vezetői döntések hátteréről, közvetíteni kell a vezetés rövid és hosszú távú céljait, értékeit, biztonsági és egyéb elvárásait, elképzeléseit. A személyes beszélgetés során lehetőséget kell adni a dolgozóknak, hogy elmondhassák problémáikat, javaslataikat, illetve hogy kérdéseket tegyenek fel.

Az egyéni helyszíni vezetői jelenlét és támogatás rendszere a következők miatt lett kialakítva:

- A munkavállalók támogatása és a kétirányú kommunikáció erősítése.
- Vezetői normák, elvárások és követelmények megfogalmazása vagy megerősítése.
- A „majdnem események” jelentésének fontosságára való figyelemfelhívás, értelmezés és támogatás. (A „majdnem esemény” egy lehetséges jelentős esemény, amely bekövetkezhetett volna a fennálló eltérések sorozatának következményeként, de nem következett be az akkori üzemi körülmények között. Jelentős eseménynek számítanak a biztonsági vonatú, környezeti hatással bíró, személyi sérüléssel és jelentős termelés-csökkenéssel (pl. > 10%) járó esetek.)
- A területi rend követelményeinek elmélyítése az operatív végrehajtók körében.
- Az elvárásoktól és követelményektől való eltérések azonosítása, kiemelten a biztonsági elvárásokra vonatkozóan.
- Emberi tevékenységek és teljesítmények értékelése.

- A problémák korai felismerése és a hibák megelőzése.
- Javítóintézkedések meghatározása.
- Egyértelmű és gyors visszacsatolások biztosítása.

Az egyéni helyszíni vezetői ellenőrzés és támogatás fókuszai két csoportra bontottak. A „személyi fókuszok” az ellenőrzött személy készségeinek, képességeinek, munka- és biztonsági kultúrájának megfelelőségének értékelését támogatják. A „tárgyi fókuszterületek” inkább a megfelelő munkafeltételek és végrehajtási dokumentumok biztosítottóságát, a területi rend, üzemi és technológiai állapotok helyszíni vezetői ellenőrzést végzők általi értékelésére irányulnak.

A csoportos helyszíni vezetői ellenőrzés és támogatás célja a szervezetek és vezetők közötti együttműködés erősítése, és olyan észrevételek rögzítése, amelyre az egyéni hvet során esetleg kompetencia hiányában nem kerül sor. A csvb-t a műszaki vezérigazgató-helyettes, az üzemviteli, műszaki, karbantartási és biztonsági igazgatók, valamint ezen szervezetek főosztályvezetői közül valamelyiküknek a vezetésével kell végrehajtani. A bejárások előre definiált ütemterv alapján történnek, havi rendszerességgel 2-2 bejárás szerepel az ütemezésben. Ezek a bejárások jó lehetőséget nyújtanak, hogy a vezetők egymástól is tanuljanak, mind a hatékony megfigyelés és visszajelzés terén, mind a területi rend és munkavégzési körülmények kapcsán meglévő eltérések felismerésére vonatkozóan.

Mindkét vezetői ellenőrzési módszer dokumentált, a feltárt hiányosságok megszüntetése, ezáltal a területi rend, a munkavégzési körülmények és a „jó gazda szemlélet” folyamatos fejlesztése is célja.

A vezetői ellenőrzésekkel kapcsolatban speciális képzési program is segíti a vezetőket a helyes felkészülési, megfigyelési, visszajelzési módszertan kialakításában, mely program az eddigi tapasztalatok alapján sikeresnek mondható.”

Gerzsei Zoltán osztályvezető,
MTIG Menedzsmenttámogató Osztály

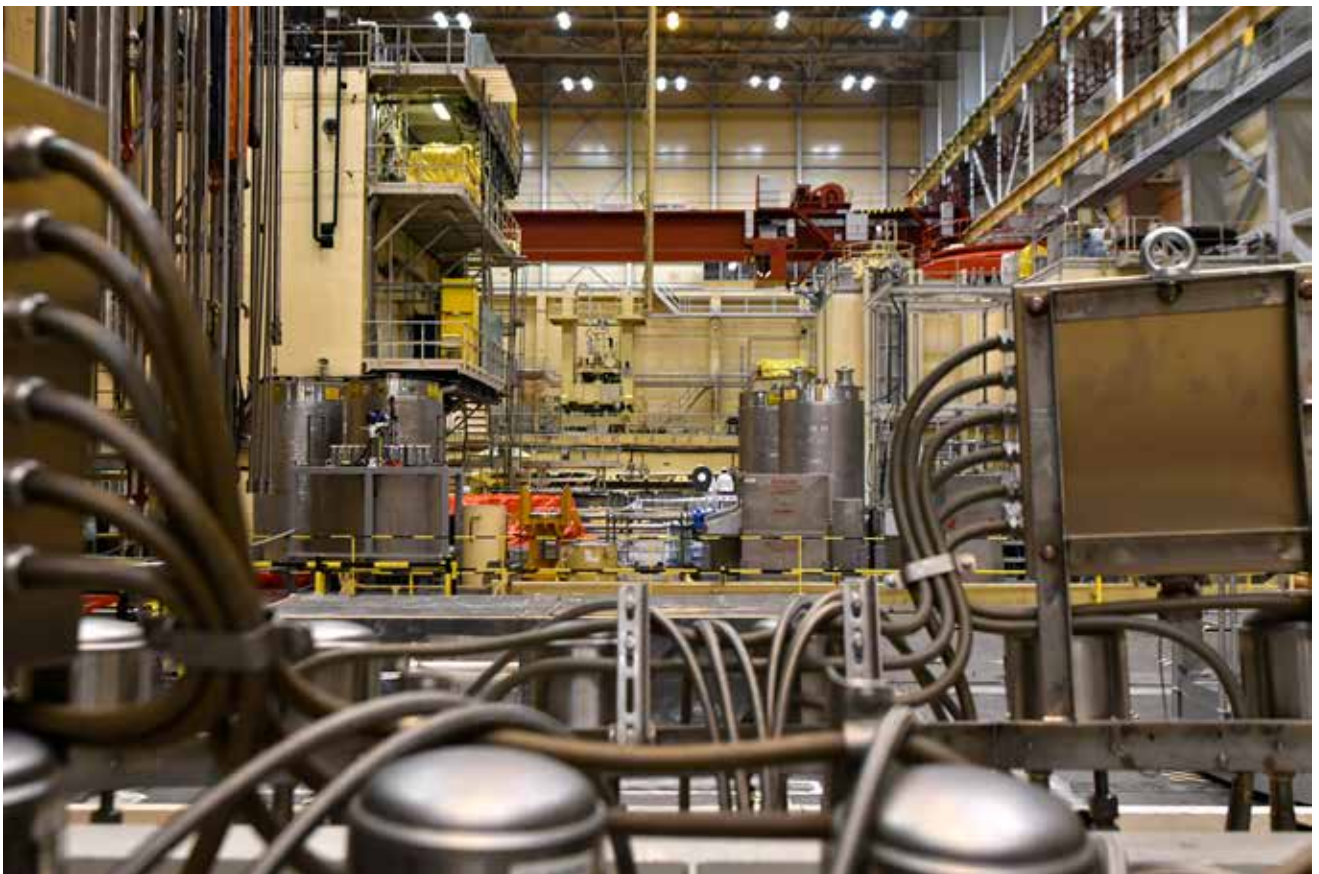
rövid jegyzőkönyv tovább segíti a tapasztalatok megosztását, a probléma felszámolását. A közreműködők munkáját segítették külső szakemberek is, és készült egy írásos füzetke, amiben az ellenőrzés szempontjai, a végrehajtás mi-

kéntje is benne van. Így a vezetői ellenőrzést végzők egységesen kezelik a témát, területi látogatótól függetlenül, a frissen kinevezett kollégáknak pedig ez egy jelentős segítség a saját gyakorlat kialakításához.

A következő egyedi és különleges kezdeményezés pedig az erőműben a betanuló üzemviteli mérnökök és az új belépők orientációs programja. Ennek keretében a leendő „atomosok” megismerkednek a szervezetekkel, az erőmű

biztonságorientált vállalati kultúrájával és az erőmű számos helyszínére ellátogatnak. Bemutatkoznak a nem műszaki területek és tevékenységek, gazdálkodási és jogi felelősségi információkkal hasznos IT-infókkal lesznek gazdagabbak a résztvevők. „Gyalogos túrán” vesznek részt, bejárva bizonyos helyszíneket (pl.: porták, étterem, oktatás épülete stb.), és üzemlátogatáson vesznek részt. Rövid buszos városnézés a helyi nevezetességek érintésével, és a sportolási, rekreációs lehetőségek is szerepelnek a színes palettán.

Úgy gondolom, hogy ez az új munkavállalói generáció erőmű iránti érdeklődésének, elkötelezettségének növelése indítja majd el a „szakmák közötti” további, jövőbeni kalandozásokat.

Európát az energiakrízis sokkolja

Hárfás Zsolt | Fotó: stock.adobe.com

Jelenleg drámai folyamatokat láthatunk egész Európában, hiszen az orosz–ukrán válság tovább súlyosbítja az európai energiakrízist. A már most is sokkoló energiaárak és energiahiány az egész kontinenst érintik, miután a gazdasági növekedés lelassulása mellett már súlyos szociális problémákat is okoznak Nyugat-Európában.

Drámai árak

A tavalyi sokkoló áram- és gázárak idén tovább növekednek, ami egyértelműen megmutatkozott a március második hetében kialakult döbbenetes árakban is. Ebben az időszakban a villamos energia tőzsdei átlagára (másnap piaci ár) korábban elképzelhetetlen, 374 euró/MWh értéket ért el. Az új rekord(órás) ár pedig ennek

a mintegy kétszerese (!), 700 euró/MWh volt. Vagyis volt olyan időszak, hogy azért az áramért, amiért a magyar lakosság mindössze 38 forintot fizet kWh-ként, közel 270 forintot/kWh-s árat kértek a nagykereskedők! A földgáz tőzsdei ára szintén rekordot ért el.

Június első hetében továbbra is magas árak uralkodtak. A villamos energia esetében a tőzsdei átlagár közel 200, a földgáz esetében

mintegy 90 euró/MWh értékre adódott. Ezek az értékek az elmúlt évekhez viszonyítva hatalmas növekedést jeleznek, hiszen az áram tekintetében a tőzsdei átlagárak 2012–2020 között csak 35–51 euró/MWh között mozogtak. Ez az érték 2021-ben éves szinten 114, az idei év január–április közötti időszakában pedig már 218 euróra növekedett. A földgázárak tekintetében szintén döbbenetes növekedés

következett be. Tavaly februárban a gáz tőzsdei ára csak 15-20 euró/MWh körül mozgott, amely érték idén június első napjaiban közel 90-95 euró volt.

A drámai jelek egyre sokasodnak. Április 4-én például a francia villamosenergia-hálózatot üzemeltető cég, az RTE arra kérte az embereket és cégeket, hogy csökkentsék a villamosenergia-fogyasztásukat, hiszen egy hidegfront hatására – a háztartásokban nagyon gyakori elektromos fűtés miatt – csúcsigények léphetnek fel, ezért ezzel az intézkedéssel csökkenthető az áramszünet kockázata. Az intézkedés keretében például azt kérték a lakosságtól, hogy tegyék át másik napra a mosogatógépek és a mosógépek használatát, bizonyos órákban ne töltsék a telefonjaikat, valamint ha nem tartózkodnak a lakásban, akkor állítsák a fűtést 16 és 17 Celsius-fok közé. Mindezek mellett a csúcsigény miatt a francia áramtőzsdei árak egyes órákban elérték a 2700-3000 euró/MWh értéket is, ami átszámítva 1020-1140 Ft/kWh árat jelentett! Hollandiában egy ajánlás szerint 5 percnél tovább már nem ildomos zuhanyozni, Németországban pedig kisfilmekben oktatják az embereket a takarékoságról, ami nyilván kényszer szülte megoldás. Brüsszelből szintén meghökkentő javaslatok érkeznek. Az emberek például fűtsenek kevesebbet, ne mossanak, inkább csak szellőztessék a ruháikat. Olaszországban az iskolákban és más középületekben pedig májustól tilos 25 Celsius-fok alatti hőmérsékletre állítani a légkondicionálókat.

Az energiaárak további elszállásának egyik oka az orosz energiaembargó folyamatos lebegtetése és az eddigi szankciók az ukrán konf-

liktus kezdete óta, ami az energiapiaci spekulációk melegágya. Ez roppant káros, hiszen drasztikus árakat és inflációt generál.

Sokkoló következmények

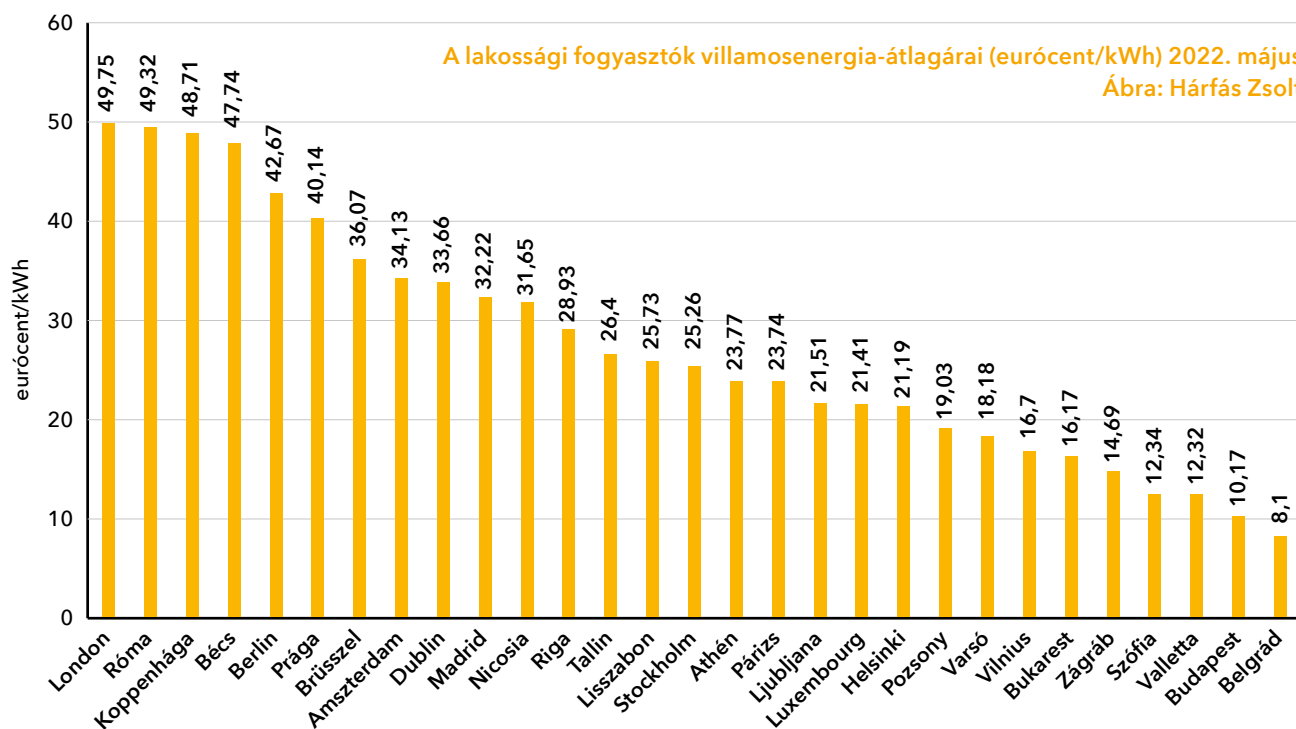
Németországban az energiaárak csak márciusban 39,5%-kal növekedtek a februári, az előző évhez képest 22,5%-os áremelkedés után. Az orosz földgázigény csökkentése érdekében például a német E.ON már a távhőcégeknél is elkezdett villanykazánokat telepíteni, ami még több bajt fog okozni. Ez is jelzi, hogy a gázárrobbanás miatt megnőtt a villamosenergiaigény, a kereslet növekedése miatt pedig tovább emelkednek a már most is sokkoló német áramárak. A drága gáz, illetve áram miatt már nemcsak egyes gyárak állnak le, de egész ágazatok léte kerül veszélybe. Március közepén a bajorországi Lech acélmű beszüntette az acélgyártást. Az ok prózai: a villamosenergia-költségek olyan magasak, hogy a gyártás már egyáltalán nem gazdaságos. A Lech acélgyár évente mintegy 1 millió tonna kiváló minőségű, különböző felhasználási területekre gyárt acélt. A cég azt követelte a szövetségi kormánytól, hogy biztosítsák az energaintenzív acélipar ellátásbiztonságát, lehetőség szerint megújuló energiákkal.

Sőt szintén ebben a hónapban a gondok már a közlekedésben is jelentkeztek, hiszen egyik nap a németországi állami vasúttársaság, a Deutsche Bahn villamosenergia-hálózatában nem állt rendelkezésre elegendő áram, ezért a társaság Németország jelentős részén több órán keresztül leállította a vasúti teherforgalom nagy részét. Nemrég a napelemekhez speciális üve-

get gyártó német cég panaszkodott, hogy nem bírja a csillagászati gázárakat, és ha ez így megy tovább, akkor ennek előbb-utóbb az európai napelempiac látja a kárát. Természetesen a magas energiaáraktól és a gáz- és áramhiánytól más európai iparágak is folyamatosan szenvednek.

Energiapolitikai váltoállítások

A magas energiaárak és az áram- és gázhiány együttes hatása már arra kényszeríti az egyes országokat, hogy korábbi energiapolitikai döntéseiket is felülírják. Németországban például a szövetségi kormány a gázfogyasztás csökkentése érdekében, vagy úgy is fogalmazhatunk, hogy az orosz gáztól való függés mérséklése céljából fel akarja függeszteni a klímavédelmi szempontból roppant káros szénérművek leállítását. Ezzel is növelve a klímavédelmi szempontból káros szénérművi termelést. Ugyanakkor a német energiapolitikai döntéseket nem mindenki látja fenntarthatónak. A német Szövetségi Számvevőszék például már eddig is bírálta a német klíma- és energiapolitikát. A legújabb, március végén megjelent jelentésükben azonban már kifejezetten kemény kritikát fogalmazott meg a testület: a klímavédelmi intézkedések nagyrészt hatástalanok és koordinálatlanok. Németország a jelenlegi energiapolitika mellett még jobban eltávolodik a szén-dioxid-kibocsátás-csökkentési céloktól. Döbbenetes, de a számvevőszék még a klímavédelem területére befolyó támogatásokat is károsnak minősíti a célok elérése szempontjából.

Belgiumban a szövetségi kormány az orosz–ukrán válság következtében elszabaduló óriási energiaár-növekedés miatt úgy döntött, hogy egy évtizeddel elhalasztja két atomerőművi egység 2025-ös végleges leállítását. Ez azt jelenti, hogy 2035-ig az összességében közel 2070 MW-nyi nukleáris kapacitás továbbra is garantálni fogja az ellátásbiztonságot az olcsó és klímabarát áramtermelés révén.

Sokkoló háztartási árak

A hazai fogyasztók szerencsére az európai energiakrizisből semmit sem éreztek, illetve éreznek, hiszen a rezsicsökkentési program védi őket immáron 10 éve. Ebben az időszakban a magyar családok mintegy 2600 milliárd forintot takarítottak meg. A rezsicsökkentés fenntarthatóságát döntően az olcsón termelő Paksi Atomerőmű, az orosz földgáz, valamint a további, nemzeti érdekeket szolgáló kor-

mányzati intézkedések biztosítják. A jelenlegi súlyos energiakrizis közepette az egyes országok folyamatosan másolják a magyar rezsicsökkentési intézkedéseket, de ennek ellenére továbbra is sokkal magasabb árakkal szembesülnek.

Nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy a jelenleg üzemelő paksi blokkoknak megkerülhetetlen nemzetgazdasági szerepe van. A nyilvánosan elérhető pénzügyi beszámolójuk szerint 2021-ben a Paksi Atomerőműnek az 1 kWh-ra jutó egységköltsége közel 11,5 Ft/kWh-ra adódott, tehát ennyiért termelt az atomerőmű. Ebben már benne van a Paksi Atomerőmű által a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapba befizetett 26,2 milliárd (közel 1,6 Ft/kWh) forint is. Az alapban gyűlő pénz az atomerőmű majdani leszerelésének költségeit is hivatott fedezni. 2022-ben például a nap- és szélenergiák átlagos kötelező átvételi átlagára (KÁT) mintegy 38 Ft/kWh.

Aktuális adatok szerint (MEKH) idén májusban Londonban volt a legdrágább a háztartási áramár, ahol egy lakossági fogyasztó átszámítva közel 197 forintot fizetett 1 kWh áramért. Mindez azt jelenti, hogy tavaly január óta itt az áramárak megduplázódtak annak ellenére, hogy folyamatosan próbálják más európai országokhoz hasonlóan „központilag” enyhíteni a háztartások terheit.

Miközben hazánkban, Budapesten csak mintegy 40 forintot! Ennek alapvetően az egyik fontos pillére, hogy Magyarországon a villamosenergia-termelés közel 50%-át Paksról kapjuk.

Koppenhágában (192 Ft), Bécsben (189 Ft) vagy például Berlinben (169 Ft) is sokkoló árakkal szembesülnek a háztartási fogyasztók. E fővárosok közül Bécsben volt a legnagyobb emelkedés: január óta közel 44%-kal növekedtek a háztartási áramárak. Ez egy mai magyar háztartás számára fel-

foghatatlan! El lehet képzelni, mit történne egy magyar családdal, ha egyik napról a másikra négy-öt-szörös áramszámlát kellene fizetnie. Európában ugyanis ez történik az Egyesült Királyságtól egészen Berlinig.

A gázárak tekintetében még sokkal több különbség van. Európában, Magyarországon a legolcsóbb a háztartási fogyasztóknak a gáz. Hollandiában tízszer, Bécsben hétszer és például Prágában közel hatszor több kerül a földgáz, mint Budapesten.

Jövőkép

A jelenleg is hatalmas importvillamosenergia részaránya már most is rendkívül komoly ellátásbiztonsági kockázatokat hordoz, ugyanis nem tudhatjuk, hogy ez az import meddig és milyen áron áll rendelkezésre. Különösen azért nem, mert a szomszédos országok is hasonló gondokkal és kihí-

vásokkal küzdenek, mint Magyarország. A közeljövőben várhatóan az egész Európai Unió jelentős kapacitáshiánnyal fog szembesülni, amelyet tovább súlyosbítanak az ukrán–orosz konfliktus következményei.

Arról nem is beszélve, hogy a hazai villamosenergia-igények folyamatosan növekednek, a jövőben pedig a közlekedés zöldítése, valamint a hőszivattyús rendszerek fokozódó elterjedése miatt a gazdaságban még inkább felértékelődik az áram szerepe, miközben a következő években, évtizedekben számos hazai erőmű fog kiesni a termelésből. Éppen ezért a magyar kormány stratégiai célja a kettőség, az import minimalizálása, ugyanis ez szolgálná leginkább az ellátás- és a nemzetstratégiai célok teljesülését. E célok elérésének alapvető pillérei a Paks II. Atomerőmű megépítése, valamint a megújulók közül a naperőművek jelentős, rendszerstabilitást garantálni

képes fejlesztése. Természetesen mindezek mellett a fogyasztók biztonságos ellátása érdekében szükség van más típusú erőművek építésére is. Mindezekre tekintettel középtávon érdemes elgondolkozni azon, hogy nem lenne-e érdemes a Paks II. mellett további atomerőművi blokkban vagy blokkokban is gondolkodni. Ez lehetne akár moduláris (SMR) atomerőművi egység is.

Az európai energiakrízis legfőbb tanulsága, hogy az energiapolitikai döntéseknek az egész gazdaságra és a szociális szférára kiható, messzemenő következményei vannak. Éppen ezért, ha felelősen állunk a klímavédelmi, ellátásbiztonsági és versenyképességi célok teljesítéséhez, akkor az áramtermelésben a megújuló energiaforrások és az atomerőművek növekvő részarányára feltétlenül szükség van. Magyarország, a világ egyre több országához hasonlóan, ezt az utat választotta.

Kalandos nyár a Dunán

Lehmann Katalin | Fotó: saját archívum

Paks múltja, jelene és jövője szorosan összeforr a Dunával, amely hosszú idő óta meghatározza a környék gazdaságát és az itt élők mindennapjait. Ámde a Duna közelsége nemcsak az infrastruktúrában, hanem a paksiak életében is nagy jelentőséggel bír. Amíg az ország más tájain a hegyek, völgyek, rónaságok, tavak és más folyók határozzák meg egy-egy település arculatát, addig a paksi emberek a Duna adta sportolási és kikapcsolódási lehetőségeknek hódolhatnak. A gyökereiben paksi kötődésű Appels-hoffer Reginával, a Legyen a Duna Igazi Közügyünk Közhasznú Egyesület (LaDIK KE) titkárával a Duna szeretetéről, vízi sportolásról és vadkempingezésről beszélgettem.

A Duna szeretete már gyermekkorban kezdődött

Regina gyerekkorának nyarait nagyrészt a Duna-parton töltötte családjával, de több más család is kempingezett akkoriban együtt. Elmesélte, hogy bár ezekkel a már felnőtt egy-

kori gyerekekkel nagyrészt mára már nem tart szorosabb kapcsolatot, mégis van, hogy véletlenszerűen, de a Dunán találkoznak egymással. A Duna szeretete mindannyiuknál gyermekkorban kezdődött, és a mai napig töretlen, Regina számára olyannyira, hogy lehetősége szerint

nyaranta több hetet is a Duna túlsó partján kempingezik.

„A főiskolai évek alatt, amikor Pesten éltem, mindig kerestem annak a lehetőségét, hogy a folyó közelében lehessenek” – kezdi az emlékezést Regina, aki a főiskolai évek alatt egy vízitúra-vezetői tan-

folyamot is elvégzett, és szívesen emlékszik vissza azokra az időkre, amikor a csónakházban töltötték a nyári éjszakákat.

„Mostanában hobbipék lettem, és Mohácsra járok le lisztért. Soha nem tudok úgy lemenni a malomba, hogy ne menjek le a Dunára. Bármerre is visz az utam, és tudom, hogy a Duna ott van a közelben, azt érzem, muszáj lemennem sétálnom egyet. Szerencsés vagyok, hogy még a nappalim ablakaiból is láthatom a Dunát nap mint nap.” A lakásvásárlásnál sem volt elhanyagolható szempont, hogy a folyó a közelben legyen.

Kérdésekre, hogy eltelik-e úgy egy hét, hogy ne megy a Duna közelébe, Regina gyorsan és határozottan válaszol: nem. Mint megtudom, télen sem hagy ki egyetlen alkalmat és lehetőséget sem, hogy szeretett folyójához látogasson.

Irány a Duna!

„Soha nem űztem versenyszerűen vízi sportokat, de nagyon régóta kajakozom, és amint lehetőségem adódik, vízre is teszem” – mondja lelkesen Regina, és megtudom, hogy a csónakházban kisebb csomagot is tart magának, amelyben takaró, fürdőruha, törölköző is rendszeresítve van, hogy bármikor, amikor kedve adódik, mielőbb hódolhasson szenvedélyének, és kikapcsolódhasson a Dunán. A kajakon kívül kenuval, ladikkal és motorcsónakkal is szívesen járja a folyó paksi szakaszát, de a kajak a legkedvesebb számára.

„Változó, hogy merre és meddig megyek kajakozni. Dél előtt általában távot szoktam menni, délutánként inkább a szemközti oldalra, mert nyáron olyankor már szépen süti a túlpártot a nap.”

A homok tapintása, a víz hangja és a szél suhogása Regina számára semmihez sem hasonlítható, és mérhetetlenül boldoggá teszi, hogy a folyó közelségében élhet.

„Ha a hőmérő higanyszála a lakásban eléri a 30 fokot – tudatosan nincs nálam klíma –, akkor összededem a szükséges holmikát, és leköltözöm a Dunára. Van, hogy akár két hétig is a Dunán kempingezek, és onnan járok dolgozni is” – meséli Regina, és áldott pillanatok írja le, amikor függőágyában pihenhet a vízparton. Ilyenkor ruháit, a tisztálkodási szereket és az élelmiszereket a városi csónakházban tárolja, a túlpárra csak a legszükségesebb holmikát viszi. Időnként családtagok, barátok is csatlakoznak Reginához, és együtt kempingeznek, de erre még a pandémia előtt volt lehetőségük, mert a 2020-as évben a járvány, tavaly pedig a magas vízállás húzta

keresztbe a kempingezők terveit. Az idei évet ezért is várják nagy-nagy tervekkel.

Regina annyira lelkesen tud mesélni a Dunáról és a kempingezésről, hogy volt már olyan is, hogy Pestről látogatták meg ismerősei, akik aztán maguk is csatlakoztak hozzá.

Regina számára mindig nagyon fontosak voltak beagle kutyái, akik ilyenkor és a mindennapokban is vele tartottak. Az elvesztésük utáni első sátorozás vízválasztó volt, nem tudta, hogy az egyedül töltött éjszakákhoz is lesz-e kellő bátorsága, de a Duna és a nomád életforma szeretete győzött.

Mit viszel magaddal a túlpartra?

„Van egy két hálófülkés nagy sátram, így ha bárki velem tart, nem okoz gondot az ő elszállásolása sem.” Regina főzős holmija annyira professzionálisan össze van már készítve, hogy szinte bármelyik pil-

lanatban útnak tudna indulni. „Szezon elején mindig átnézem a fűszereket, hogy van-e elég só, cukor, liszt. „A konyhám két dobozból áll, vannak benne tányérok, poharak, evőeszközök, műanyag tálak, tárolóedények és bogrács. És persze a hálósák. A ruhákból csak a legszükségesebb, de mindig készítek be meleg ruhát is, ha az időjárás rosszabbra fordulna” – folytatja.

...és ha az időjárás rosszabbra fordul...

„Ha vihar van, nem tanácsos a vízben lenni, ezt sokszor halljuk, és így is van, de volt már olyan helyzet, amikor szakadó esőben inkább a vízbe mentem, mert annyira tűhegyesek voltak az esőcseppek” – fordul át beszélgetésünk abba

Bivakolásról, avagy aludj a szabad ég alatt!

Mielőtt útnak indulunk, legyünk felkészültek. Tájékozódjunk, hogy nincs-e valamelyik túraösvény lezárva, nincsenek-e korlátozások, olvassuk el a szabályzatot! Kezdők számára hasznos lehet egy tapasztaltabb túratárs, aki praktikus tanácsokkal látja el a lelkes kezdőt. A folyadék, az élelem – akár konzervek –, a megfelelő öltözet és a tájékozódási és elsősegély-felszerelések létfontosságúak a bivakolás alatt, ezeken egészen egyszerűen nem lehet spórolni. Kintalvás során élmünköt sose hagyjuk a földön, mindig akasszuk fel egy kissé távolabb eső, magasabb helyre. A nemzeti parkokban csak a menedékházakban és azok környékén lehet aludni vagy sátrat verni, de nem árt informálódni az aktuális szabályokról az út előtt. Az internetnek hála, rengeteg információt és élménybeszámolót találhatunk a témában, így ha a kíváncsiság mellé kellő bátorság és egy tapasztalt útitárs is társul, nincs más hátra, irány a bivakolás!

Legális vagy illegális?

Korántsem ilyen egyszerű. A helyes válasz talán az lenne, hogy igen is meg nem is. De mit jelent maga a szó, vadkempingezés? Lássuk: „...minden olyan tevékenység vadkempingezésnek minősül, amely során táborhelyünk, illetve éjszakázóhelyünk olyan területen (jellemzően természeti területen) fekszik, amely hivatalosan nem minősül kempingnek vagy nomád táborhelynek, a civilizációtól, a lakott területektől pedig rendszerint távol esik...

1. Vadkempingezni lehet a saját tulajdonban lévő családi telken, kertben vagy gyümölcsösben, de jellemzően nem ezt a szálláshelyet választja a legtöbb kempingező. A természetjárók számára kifejezetten fontos információt hordoz az Evt. azon paragrafus, amelynek értelmében az erdőgazdálkodó hozzájárulásával szabad az erdőben huszonnégy órát meghaladóan üdülési, illetőleg sportolási célból tartózkodni, táborozni, továbbá sátrat felverni.

2. Fontos tudni azt, hogy Magyarországon a források, lápok, víznyelők, szikes tavak, kunhalmok védelem alatt állnak, illetve a vadászat időtartama alatt az erdőgazdálkodó hozzájárulásával átmeneti időre korlátozhatja az erdő egyes részeinek látogatását.

lami a sátram felé közeledik. Egyre hangosabban zörgött, közeledett, arra gondoltam, hogy vajon mi lesz ebből. Egyszer csak ez a „valami” hirtelen ráugrott a sátramra, majd én ugyanezzel a lendülettel belülről ráütöttem a sátor falára azon a ponton, ahol feltételeztem a jövővényt. A hirtelen reakciómat követően »hajnaltáji látogatóm« nyomban eltűnt. Azóta sem tudom, hogy milyen állat lehetett.”

Zárszó helyett

Hogy Regina számára mennyire fontos a Duna, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy néhány héttel ezelőtt mutatták be a nagyközönség számára a moziban „A mi Dunánk” című rövidfilmet, de azóta elérhetővé vált a dunai imázsfilm is. Az alkotás interjúkon, verseken és különböző felvételeken keresztül mutatja be paksi Duna-partot. A film a Legyen a Duna Igazi Közügyünk Közhasznú Egyesület pályázatának keretében valósulhatott meg.

az irányba, hogy milyen kalandos helyzetekbe keveredett kempingezési során.

„Ami máskor idegesítő, például, hogy megázol, az ilyenkor kevésbé érdekes. Ami jobban szokott zavar-

ni, az a szél. Hogy melyik fa bírja, melyik nem. Csikorog, nyikorog, recseg-ropog, és szinte azt várod, hogy mikor törik le egy ág vagy dől ki egy fa. Vannak hangok is. Egyszer hajnaltájt arra ébredtem, hogy va-

Vízi ágyúgolyófutam

Kanczler-Thuróczy Zsuzsanna | Fotó: Szőgyi Endre

Nyár, napfény, Duna-part, vidám hangulat, minőségi ételek, italok és koncertek. Mindezt egy helyen megtaláljuk augusztus 12–13. között Hartán, az Őrült Hajók Versenyén. Egy baráti társaság fejéből pattant ki nyolc évvel ezelőtt az ötlet, és sikere napjainkig töretlen, olyannyira, hogy az idei rendezvényre a korábbi évekhez hasonlóan 4-5000 embert várnak a szervezők. A hartai Duna-partnál nem is lehetne kellemesebb helyszínt találni erre az Őrült vízi versenyre, hiszen minden adott a sikerhez. Kellemes füves vízpartja még magas vízállásnál is alkalmas a kikötésre. Megközelítése vízről is tökéletes, nem véletlen, hogy sok paksi és környékbeli család választja hétvégi úti céljaul.

Hinkel Tamást, a verseny egyik fő szervezőjét sikerült kifaggatnom a bohém rendezvény részleteiről, és megfogadtam, hogyha tehetem, idén én sem hagyom ki ezt a hatalmasnak ígérkező bulit.

– *Honnan jött a verseny megszervezésének az ötlete? Mikor rendeztétek az elsőt?*

– Az ötlet először nem is igazán volt ötlet. 2014 elején olyan helyiek, akik szeretnének tenni a

településükért, közösségükért, alapítottak egy egyesületet (Hartáért Egyesület) azzal a céllal, hogy a többi egyesület, valamint az önkormányzat munkáját segítsük kétkezi munkával, kapcsolati tőkével, ötletekkel, különböző helyi rendezvények szervezésében való közreműködéssel. Az egyik ilyen gyűlés után többen lementünk a Duna-partra – ahol egy büfé található – átbeszélni a már

átbeszélteket. Mivel valamilyen nyien a Duna mellett nőttünk fel, és mindig is foglalkoztatott minket a gondolat, hogy ki kellene használni a gyönyörű partunkat, a panorámát, hirtelen összeállt egy gondolat a második pálinka után, hogy mi lenne, ha mi itt, még a nyáron csinálnánk valami Őrültséget. De ha már csinálunk egy délutáni Őrültséget, akkor kellene estére koncertet is szer-

vezni. (Valljuk be, este 7 órakor senki sem szeret hazamenni.) De ha már lejönnek a családok, akkor a gyerekekre is gondolni kellene, csináljunk egy gyereksarkot is. Így indult az első Őrült Hajók Versenye, az egész rendezvény megszervezésére hozzávetőlegesen 1 hónapunk volt. Mindenki nagyon lelkes volt, beletettük az ötleteket, a kapcsolatokat, energiát, munkát. Az önkormányzat mellénk állt, a helyi vállalkozók segítettek, legyen munkáról, pénzről és eszközökről is szó. Minimális költségvetéssel, de óriási lelkesedéssel összeraktunk egy 1 napos minifesztivált 1 hónap alatt.

– *Milyen érdeklődés fogadta?*
 – Mi úgy gondoltuk, hogy nagyjából 200 ember lesz kíváncsi erre, a merészek 3-400 főt mondtak. 2014-ben nagyjából 1200 látogatónk volt, így az Őrült Hajók Versenye elindult az útján. Ahogy mondani szokták, a többi már történelem.

Azért itt hozzátenném, hogy a látogatósám az elmúlt évek alapján nagyjából 4-5000 fő között állt be, sokan vesznek részt a rendezvényen.

– *Hogyan zajlik a verseny? Kik nevezhetnek? Van-e alsó vagy felső korhatár vagy egyéb kitétel?*

– Korhatár nincs. Természetesen 10-12 év alattiakat nem szívesen engedünk a vízre, azért mégiscsak benne van a baleset lehetősége, ellenben az eddigi legidősebb versenyzőnk 82 éves volt, szóval felső korhatárról egyáltalán nem beszélhetünk.

– *Miből készülhetnek a hajók? Milyen szabályok vonatkoznak rájuk?*

– Mindenki nevezhet – egyébként a versenyre a nevezés ingyenes –, 4 fő szabálynak kell

megfelelni, nevezetesen: eleve vízi eszközt, járművet (kenu, kajak, ladik) nem lehet felhasználni, mentőmellény kötelező, csak emberi erővel lehet a hajókat hajtani, környezetszennyező anyagot nem lehet felhasználni.

Természetesen a versenynek vannak részletszabályai a lebonyolítás tekintetében, de aki ennek a 4 generális szabálynak megfelel, az jöhet. És itt is szeretném megjegyezni, hogy mindenkit nagyon sok szeretettel várunk.

meg sem szerveznénk. De még egyszer hangsúlyozom, mindenkiket nagyon szívesen látunk, jöjjön bárhonnán is. Ez egy nagyon családias kis fesztivál, a vendégekre próbálunk odafigyelni, a „nem helyi” csapatokkal is rendre kialakul egy baráti viszony.

– *Milyen újításokkal készültök az idén? Mi az, ami eltér az eddigi évektől?*

– A fesztiválnak mostanra már van egy kialakult koncepciója, már ami a kísérőprogramokat il-

– *Mesélj egy kicsit a csapatokról! Vannak visszatérő vendégek, vagy mindig új arcokkal találkoztok?*

– Az első versenyre jellemzően helyi csapatok neveztek, azonban mostanra már nem csak a megyéből jönnek versenyzők, voltak már Szegedről, Budapestről, Tolna megyéből is. Elmondható, hogy nagyjából 8-10 fix csapat van, akik az elejétől neveznek, nélkülük már

leti. Lesz gyereksarok (ami azért annyira nem sarak, kb. 2-300 gyereket tudunk egyszerre szórakoztatni, koncerttel, légvárral, óvó nénikkel, arcfestéssel stb.), csuda jó koncertek, különböző bemutatók, gasztrosarok, borutca, hartai sültkolbász. A verseny menetén minden évben alakítunk egy kicsit, hogy ne csak a gyorsaság, hanem a kreativitás, ötlet, örület, hülyeség is számítsa. Minél

örültebb a hajó, a jelmezek, annál több pontot kap a csapat, akiket egy zsűri pontoz (voltak már nálunk hupikék törpikék, kalózkod is, de a legendás Kiss együtttest is megidézte egy csapat). A versenyen az időeredmény másodlagos. Lényeg, hogy a versenyzők és a nézők is jól szórakozzanak, egész nap nevéssenek. Idén több ügyességi része lesz a verseny-

nek, még kevésbé fog számítani az időeredmény. Lesz a vízen csata, célba dobás, de idén a parton is lesz még megmérettetés, miután kikötöttek. Ennél többet nem szeretnék elmondani, mert akkor előre lelőném a poént.

- *Hány vendégre számítottok az idén?*
- Azt gondolom, ha olyan időnk lesz, mint az elmúlt években, akkor

a két nap alatt szerintem 3-5000 főre lehet számítani, az igazság az, hogy a hartai Duna-part ezzel szinte teljesen megtelik, ekkor „telt ház” van. Az étel-, italárakat, a belépőt szerényen tartjuk, azzal kizárólag a rendezvényt finanszírozzuk, egy nonprofit egyesület vagyunk, nem célunk a haszonszerzés. A rendezvény kiemelt célja, hogy ha ellátogat hozzánk egy család, akkor mindenki megtalálja számára a megfelelő szórakozási lehetőséget, időtöltést. A gyereket profi pedagógusok foglalkoztatják, a szülők meg szurkolnak a versenyen, este meghallgatnak egy-két koncertet. Emellett finom borokat, remek ételeket kóstolhatnak. Célunk, hogy szeretett településünk imázsát fejlesszük, hogy minél messzebb eljusson a híre ennek a csodálatos Dunapartnak, illetve községnek.

- *Akik nem csak a verseny miatt látogatnának el Hartára, azoknak milyen egyéb programokkal készültök?*

– Ahogy már említettem, lesz borutca, gasztrosarok, nagyon figyelünk arra, hogy csak és kizárólag minőségi termékeket lehessen nálunk kapni. Lesz gyereksarok, gyerekkoncert, sörösrekesz mászás, sárkányhajózás, bazár, az esti órákban meg koncertek. A weboldalunkon (www.orulthajok.hu), illetve a Facebookon ([facebook.com/orulthajok](https://www.facebook.com/orulthajok)) minden részletesen megtalálható.

– *Milyen jövőbeni tervek vannak?*

– Látogatószámban azt gondolom, hogy már elértük a maximálisan befogadható tömeget. A jövőben színesíteni szeretnénk a programjainkat, még minőségibb szórakozási lehetőséget biztosítani minden látogatónknak.

– *Mi a legnagyobb vonzereje a rendezvénynek? Miért érdemes ellátogatni ide?*

– Itt található ez egy főre eső legtöbb örült! De hogy ne csak vicceljek, mindig el szoktuk mondani, hogy tulajdonképpen az egész fesztivál célja, hogy legyünk

egy kicsit máshol. Úgy fizikai, mint átvitt értelemben is. A helyszínt egy kis hídon lehet megközelíteni, úgy gondoljuk, hogy jelképesen is átlépve a felgyorsult világ hétköznapijainak gondjait, problémáit hagyjuk kiint egy hétvégére, azok úgyis megvárnak. Legyen egy közös hétvégénk, mindenki érezze jól magát, igyunk meg együtt egy sört vagy egy pálinkát, közben él-

vezzük a panorámát, a gyönyörű naplementét, ne vessünk együtt (nagyon jó dolog ám, amikor több száz ember együtt mosolyog), ug-ráljunk a koncerteken, köttessenek új barátságok, szerelmek, szerezzünk magunknak és egymásnak egy szép emléket. És miután vége a rendezvénynek, és kimegyünk a hídon, már akkor a következő évi Örült Hajók Versenyét várjuk.

Örületes sportok

Lehmann Katalin | Fotó: Juhász Luca, saját archívum

Megfelelő erőnléttel, kiváló kondícióval, a tériszony leküzdésével és némi – na jó, nem kevés – bátorsággal megfűszerezve fantasztikus élményekben lehet része azoknak, akik valaha is az extrém sportok irányába indulnak el akár gyermek-, akár felnőttkorban. Legyen a sportoló mountainbike-kerékpáros, sziklamászó vagy bázisugró, földön és levegőben egyaránt izgalmas, a komfortzónánkon kívüli élményekben lehet része. Sisakot fel, csak semmi pánik, nézzünk meg néhány igazán örületes sportot!

Vódlí Dávidné dr. Vigh Noémi gyógyszerész jelenleg öt hónapos kislányával tölti mindennapjait, és jelen időszakban szünetet tart a sportban, de közel hat éven keresztül sziklamászott az Alpokban, az Alacsony- és a Magas-Tátrában, illetve számos erre alkalmas pályán az országban. Noémitől a mozgás szeretete sosem állt távol, hosszú éveken keresztül balettozott és túrázott. A szükséges technikák elsajátítása érdekében alapfokú mászótanfolyamon vett részt, amelyen sziklamászással egybekötött a biztosítástechnikát is tanult.

A kép a Mátrában található Báránykőnél készült. Az út neve: Buda-rés (VI. nehézségi szint). A Magyarországon található mászható utakat különféle jelekkel és számokkal látják el, ezzel segítve a sziklamászókat a tájékozódásban. Az utak minősége nagyban függ a kőzet típusától és erodáltságától.

Jégmászás közben az olaszországi Sappadában. A jégmászáshoz elengedhetetlen a kiváló fizikai kondíció, hegymászási és falmászási tapasztalat. Legfontosabb jégmászó eszközök: jégszerszám, jégcsavar, bakancsra erősített speciális hágóvas, sisak, kesztyű, heveder, karabiner, biztosítókötél. A jégmászás veszélyes sport, ezért tapasztalt túravezetővel ajánlott belevágni.

A szlovák oldalról vezető út a Tengerszem-csúcs felé, amely a Magas-Tátra 2503 méter magas hegycsúcsa a szlovák-lengyel határon. A társas mászásnál fontos úgy megválasztani a mászótársat vagy társakat, hogy azok hasonló technikában, erőnlétben, kondícióban legyenek egymással. A mászók között folyamatos a kommunikáció, mivel egy adott helyzet jelentősen módosíthatja a túra további menetét.

Léránt Norbert huszonkilenc éves paksi fiatalember már gyermekkorától őrzi a kerékpársport egyik különösen látványos és nem kevésbé veszélyes formáját, a Dirtöt. Több mint tíz éve történt, hogy néhány hasonló érdeklődésű társával saját ötletekből és erőből létrehoztak egy BMX-/mountainbike-cross pályát Paks határában, ahol látványos trükköket és ugrásokat gyakorolnak.

Napjainkban már a világ negyven országában működik BMX-szövetség. A BMX-cross a 2008-as pekingi olimpia, a freestyle BMX 2020-tól része az olimpiai játékoknak. A legnagyobb hangsúlyt a trükkök kapják a Dirt ágazatban. A cél, hogy az ugrást követően lehetőleg minél látványosabb és nehezebb trükköt mutassanak be a levegőben, majd leérkezve gurulással tudjanak továbbhaladni. Egy pálya általában ugratókból, negyedívekből és kanyarokból áll.

A paksi BMX-cross pálya jellemzői: ugratók, negyedívek és kanyarok. A pálya anyaga lösztalaj.

Norbinak ez idáig hat mountainbike-ja volt, amelyeket aztán saját maga alakított át vagy újított fel. Mindössze három alkalommal volt úgy, hogy teljesen új kerékpárt vásárolt.

A paksi BMX-/mountainbike-cross pálya országosan ismert a sportág szerelmesei körében. A pálya mai arculatát Norbi kitartó munkájának és a sport iránti rendkívüli lelkesedésének köszönheti.

Zongor Gergely pécsi származású bázisugró. Az ejtőernyőzést egészen fiatalon, 1995-ben kezdte, akkor még katonai körkopolás ernyőkkel a pécs-pogányi repülőtéren. A családban senki más nem ejtőernyőzött, valószínűleg visszatérő gyermek-kori álmai (repülés) sarkallták aztán a sport megismerésének irányába. Gergő további extrém sportokat is kipróbált, hegymászást, sziklamászást és barlangászást. Hosszú évek teltek el, amikor egy szlovéniai hegymászás során egy premierfilmet látott, amelynek a zárójelenetében Robert Pecnik leugrik a Triglav (Szlovénia) északi faláról. Ezt követően kezdte el újra az ejtőernyőzést, majd körülbelül három évvel ezelőtt a bázisugrást.

A gép neve, amelyből Gergő ejtőernyővel ugrik, Pilatus porter. A helyszín Bovec (Szlovénia).

Gergő ugrás közben szárnyasruhát (wingsuit) visel. A sportoló egy adott magasságról „szárnyai” kormányzásával a ruha adottságait és a felhajtóerőt kihasználva nagy távolságokat képes megtenni, mielőtt az ejtőernyő kibontásával földet érne.

A bázisugró csúsztatóruhát visel, és a Lauterbrunnen (Svájc) szikláiról ugrik le. Modern bázisugrásról körülbelül a 70-es évek végétől beszélhetünk, a sportág szülőhazája az Amerikai Egyesült Államok. A modern BASE jumping atyja Carl Boenish.

Ugrás közben. A bázisugrás a B.A.S.E mozaikszóból ered, amely az ugorható objektumok kezdőbetűiből áll: B= Building (épület), A=Antenna (antenna), S=Span (híd), E=Earth (föld-szikla).

Extrémítás a köbön

Váczi Gergő | Fotó: saját archívum

A kaland, a kalandok utáni vágy mindenkiben ott van. Persze egyéntől függően más és más szinten, de a vágyakozás az izgalomra, az adrenalinra fellelhető. Van, akinek az az extrém, hogy elmegy egy családi bringatúrára, van, akinek egy közös síelés, és van, akit a legsebesebb folyókon való raftingolás hoz lázba. Ez utóbbi jeles képviselője Jávori Zoli, aki egykori élsportolóként kajakozott, vadvizeken evezett, majd extrém síelésben, szörfözésben éli, élte ki vágyait. Manapság már kicsit lehiggadt, és főleg a túrák szervezése köti le az idejét, de persze az aktivitást sem helyezte háttérbe, főleg, ha japán síelésről vagy éppen indonéz szörfözésről van szó.

– Ha jól tudom, most is éppen egy túrából érkeztél haza a horvátországi Rastokéből. Ez is gyakori úti cél?

– Igen. Ezt a helyet még régebben fedeztem fel. Négy és fél órányira van Budapesttől, és ami nagyon kellemessé teszi, hogy meleg a vize. Körülbelül 21–23 fokkal. Csodálatos hely, olyan mintha a Plitvicei-tavaknál lenne az ember. Vízesések vannak mindenhol, és egy komplett falut építettek rá éttermekkel, üzletekkel, szállá-

sokkal. Elképesztő, hogy ott ülsz egy étteremben, és körülötted mindenhol folyik a víz kis csobogókon. Megőrülsz. Egyébként ez a vadvíz gyerekeknek is tökéletes. Kétszemélyes gumikajakokkal lehet itt levezetni a vízesésekkel tarkított, egyébként teljesen sík vízű folyón.

– Gondolom, ez a fajta vadvíz nem üti meg a te ingerküszöböd. Mielőtt azonban az igazán extrém túrákról, kalandokról beszélgetnénk, kíváncsi lennék, hogy

hogyan kerültél kapcsolatba az extrém sportokkal.

– Nekem a fő sportom mindig a kajak volt. Amikor abbahagytam a versenyszerű sportolást, akkor elkezdtem raftingolni. A sík vízi múltnak köszönhetően gyorsan fejlődtem, így gyakran vittek ki különböző nemzetközi versenyekre. Ebből következett, hogy egy sporttársammal, barátommal, Gázsival, elkezdtük ezt az egészet komolyabban venni, és megélhetési szintre emelni. Azt tud-

tuk, hogy nem akarunk klasszikus munkahelyen dolgozni, hanem valamilyen sporttal kapcsolatos vállalkozást szeretnénk felépíteni. Ekkor kezdtünk el „cégesedni”, és megalapítottuk a Naturelle Sport-egyesületet. De először túravezetőként dolgoztunk több helyen is, hogy felvegyük a tudást. Voltunk Ecuadorban egy raftingvilágbajnokságon, ott a verseny után instruktori képzésen vettünk részt, majd guide-okat képeztünk. Ő maradt ezen a vonalon, én pedig átmentem az üzleti részébe, és elkezdtem túrákat szervezni. Főleg raftingos csapatépítőket. Mikor a szezonnak vége lett, akkor nem akartam elutazni a nyárba, mondjuk Chilébe, ezért jött az ötlet, hogy mi lenne, ha elkezdenénk síelni.

– *A síeléssel hasonló volt a felállítás, mint a raftinggal? Tehát túravezetőként kezdted?*

– Igen. Először a Chopokon dolgoztam kitelepített idegenvezetőként, majd jött Franciaország, ami első találkozásra szerelem lett, így otthagadtam. Néhány éve kezdtünk el újra Ausztriába járni, és utakat, túrákat, sítáborokat szervezni oda is. Februárban Franciaországban síszünet van. Ilyenkor nagyon felmennek az árak, és óriási a tömeg.

A februári időszakot használjuk ki az igazán egzotikus vagy extrém sítúrák szervezésére mint például Ukrajna, Grúzia vagy Japán. Hawaii, Bali vagy épp a sokkal olcsóbb, de legalább olyan izgalmas Marokkó is a célállomások között van, ahova szörfözni szoktunk kijárni.

– *Ukrajna, gondolom, most a háborús helyzet miatt egy ideig nem lesz látogatható.*

– Igen, minden bizonnyal, amit baromira sajnálok. Ár-érték arány-

ban ugyanis egy álom. Nem olyan magasak a hegyek, de nagyon komoly a mikroklíma, és nagyon olcsó az üzemanyag. Ratrakkal visznek fel minket a csúcsra. Konkrétan a síelő rámutat egy szakaszra, hogy oda szeretne menni, és ratrakkal felviszik. Egyébként most februárban, hat órával azelőtt hagytuk el az országot, hogy Putyin bejelentette a háború kezdetét.

– *Az elég durva. De szerencsére nem esett bajotok. Maradva a*

alatt, de van, aki a menedékházat választja.

– *Te érzed azt, hogy ezek a kalandok mennyire extrémek? Vagy – mivel neked ez komfortzónán belül van – így ezek számodra nem is különlegesek?*

– Szerintem ez egyébként nem annyira extrém, de persze mindenkinek megvan a saját ingerküszöbe. Nekem az lenne extrém, ha reggel nyolctól este ötig bent kellene ülnöm egy irodában.

síelésnél. Grúziában is hasonlóak a körülmények, mint Ukrajnában?

– Grúzia egészen más. Ott úgynevezett heli-ski volt, ami azt jelenti, hogy helikopterrel vittek minket a hegycsúcsra. Felvonók nem nagyon mennek. Oda éppen ezért a nagyon jó síelőket visszük. És persze sokan jönnek olyanok, akik igazi sportemberek, és sítúráznak. Volt olyan, hogy 500 méterről feltúránk 3600-ra. Abban volt egy alvás útközben. Mi általában a hóban alszunk, a szabad ég

– *És az extrémításban van olyan, ami már neked is ingerküszöbön kívül van?*

– Igen van. A raftingot, az extrém kajakot pont azért hagytam abba, mert elegem lett belőle. Besokaltam. Nem akartam folyamatosan érezni, hogy a torkomban dobog a szívem, és a brutális adrenalinpumpát. A táj szépségére és nem annyira a sport extrémítására kezdtem fókuszálni. Ekkor kezdtem a SUP-ot, mert az pont ilyen. Teljesen nyugodtan evezel gyö-

nyörű, szebbnél szebb helyeken. Persze néha jó érezni a pezsgést, az adrenalint, hogy érzi az ember, hogy van. Erre pedig nekem tökéletes a szörf, a hullámszörf, ami már 20 éve „velem” van.

– Amit – többek között – Hawaii is űzöl, ha jól tudom.

– Igen. Hawaii voltunk nagyon sokszor, meg Indonéziában. Szerintem több mint egy évet eltöltöttem Balin meg Lombokon. Volt, hogy egyhuzamban kint voltam három hónapot. Ha az ember megteheti, mindenképpen jó, ha ennyi időt kint tud tölteni ennek a sportnak „áldozva”. Mint minden sportban ennél is el kell jutni egy szintig, hogy azt élvezni lehessen. Persze ezt lehet élvezni úgyis, hogy kezdőként kimegy a szörfözni vágyó Marokkóba, ahol biztosan lesz sikerélménye. Hamarosan lesz egy igazán extrém túránk, amire 20 éve

készülök. Ez lesz a negyvenedik születési ajándékom magamnak, ami igazából a pandémia alatt volt, de akkor nem lehetett utazni sehova. Szóval egy kis szigetre megyünk majd, ahol van egy 12 fős ház és a legeslegkomolyabb hullámok.

– Hol van ez a sziget?

– Mentawai-szigetek a neve a helynek, és mintegy 70 szigetecske láncolata 150 kilométerre Indonézia partjaitól. Többek között azért különleges, mert nem tud túlszűfolódni a hullám. Mindig maximum 6-8 ember van bent a vízben.

– Mennyibe kerül egy ilyen túra a résztvevőknek?

– Körülbelül 2000 euró, mindenkel együtt. Ebben benne van a teljes ellátás, napi ötszöri étkezés. Minden.

– És ha már az áraknál tartunk. Az extrém túrák mennyire számítanak drága mulatságnak?

– Ez sok mindentől függ. Általánosságban elmondhatjuk, hogy a sielések a drágábbak, főleg a helikopteres. Ez 8-900 ezer forint is lehet, de ennyi pénze természetesen kevés embernek van egy hobbira. Mi a Naturelle SE-vel igyekszünk ár-érték arányban a legjobbkat leszervezni. A mostani túránk, ami Horvátországban volt 250-300 euró volt üzemanyaggal együtt. 200 euró közeli túráink is vannak, és napi SUP-túrák is most 8000 forintért, ami a mai világban nem túl nagy kiadás.

– Amikor extrém túrát szervezel, meg tudod ítélni, hogy mi az, ami tényleg extrém egy átlagembernek, és nem teszed akarva-akaratlanul magasra a lécet, mert a saját szemüvegeden keresztül nézed a dolgokat?

– Nem, abszolút el tudok vonatkoztatni. Azért be is teszteljük.

Néha a feleségem, Kinga is ott van, és azért az ő ingerküszöbe jóval lejjebb van, mint az enyém. És persze olyan is van, hogy kint szembesülünk azzal, hogy esetleg valami sok a résztvevőknek, akkor alkalmazkodunk, és helyben átalkalmazzuk a programot.

– *Ez fontos. Tehát alkalmazkodtok az igényekhez. Mi, magyarok egyébként mennyire vagyunk kalandvágyók, mennyire vagyunk extrémek?*

– Az elmúlt 10 évben nagyon megváltozott az emberek egy részének a hozzáállása a nyaraláshoz. Nem csak a klasszikus strandolós- napozós úti célokat választják az emberek. Van egy nagyon komoly réteg, aki az aktív kikapcsolódást vágyja. Egyébként ebben a tekintetben nagyon nagy szerencsénk van, hozzánk csak jó fej vendégek jönnek. Az elmúlt öt évben, amióta csináljuk ezeket a kalandtúrákat, azóta nem volt olyan vendég, aki nem lett volna odavaló.

– *Neked van bakancslistás helyszíned?*

– Igen, még Alaszkába nagyon szeretnék eljutni. Egy alaskai síelést nagyon szeretnék egyszer megélni.

– *Egy kicsit engeddd meg, hogy a családról is kérdezzek. Van egy feleséged, aki síoktató, és egy gyönyörű kislányod, Luca, aki már lassan négyéves. Kinga hogy viseli ezeket a túrákat, és benned változott-e bármi ezzel kapcsolatban azóta, hogy családos ember lettél?*

– Kinga nagyon jól viseli, persze ehhez az is kell, hogy ő is „szakmabeli”. De azért természetesen, amikor az utak egymásba csúsznak, és alig látjuk egymást, az elég nehéz. Igyekszem úgy szervezni a dolgokat, hogy ha lehető-

ség van, ők is jöjjenek velem. Így voltunk már együtt Hawaii egy hónapot, de Franciaországban is sok időt töltünk együtt a síszezon alatt. Luca idén már 6 hetet csúszott. Francia síiskolában tanult síelni, mondtuk neki, hogy itt nem fog érteni semmit, de szerencsére nem volt gond. Talpraesett lány. Három hétig folyamatosan járt a francia sísuliba. Először a 4 évesekkel, aztán az 5 évesekkel, és a végén a 7 évesekkel fejezte be. Mondták nekem, hogy jövőre be kell íratni a klubba, és a vele egykorúakkal fog síelést tanulni, de azt már edzés jelleggel.

– *Ennyire tehetséges? Mondjuk kettőtökből kiindulva valószínűleg*

a génjeiben hordozza az extrémítás iránti hajlamot.

– Egyébként Luca nem extrém, óvatos és megfontolt, ahogyan Kinga is. Amire a család és Luca megtanított, és felhívta a figyelmem, hogy érdemes karban tartanom magam, és nem vállalni semmi felesleges kockázatot. Szeretnék apaként is megélni a kislánnyal rengeteg izgalmas dolgot, viszont ahhoz nem szabad összetörni magam. Hiszen mindössze pár évem lesz, utána már nem fogom tudni vele csinálni. Egyrészt nem akar majd velem jönni, másrészt fizikálisan nem leszek képes tartani a tempót, és ahogyan most látom, villámgyorsan ott lesz azon a szinten.

Felhők felett

Váczai Gergő | Fotó: Magellán

Nincs kétség, ritka gyönyörű a kilátás a felhők közül, a felhők felett. Valljuk be, a legtöbben akár utazásaink során is imádjuk az ablakon keresztül csodálni az alattunk elterülő tájat, na de hogy ki is ugorjunk, ahhoz már sokkal nagyobb elszántságra van szükség. A Magyar Honvédség Ejtőernyős Válogatottjának tagjai ezzel szemben, amikor csak tehetik, félelmet nem ismerve, egymás után ugranak ki a repülőből.

Mielőtt az ejtőernyőelitet bemutatnám, jöjjön egy kis történelem. A magyarok közül elsőként Vitéz Boksay Antal főhadnagy hajtott végre ejtőernyős ugrást Olaszország fölött 2000 méteres magasságból. Ő volt az első, aki magyar katonaként, önként, nem veszélyhelyzetben ugrott ki ernyővel, és ért földet épségben. Mindez 1918. március 23-án történt, és 2003-tól

pedig, ennek tiszteletére ezen a napon ünneplik a magyar ejtőernyősök világnapját.

De maradjunk a jelenben. A 86. Szolnok Helikopter Bázison vagyunk, ahol azt is megnéztük, hogyan zajlik az ejtőernyősök kiképzése. Lázár Tibor Zoltán őrnagy, az ejtőernyős kiképző részleg vezetője a kiképzőpályára invitált minket, ahol a gyakorlati oktatást szokták

végezni. A kiugrást több komoly pszichés és fizikai vizsgálat, valamint elméleti és gyakorlati kiképzés előzi meg. „Sokan nem tudják, hogy a magyar katonai ejtőernyős válogatott az egyben a civil ejtőernyős válogatott is. Tehát azok a sportolók, akik a világbajnokságon a katonai és civil világbajnokságon indulnak azok katonák, hivatásos vagy szerződéses katonák. Külön-

böző rendfokozattal a nap 24 órájában ők katonai feladatot látnak el.” A megannyi gyakorlat közül az összes lehetséges ugrási és landolási technikát is fejlesztik, nem is eredménytelenül, hiszen a 2016-os célba ugró világbajnokságon első, míg a 2018-ason harmadik helyezést érték el. A célba ugró világbajnokságon minél pontosabban kell landolni az érzékelőkkel ellátott felületre, amit meg is mutatnak nekünk, de előtte az úgynevezett szélben forgó szerkezetet ismerhetjük meg. „Fölcsatoljuk őket ezekre a fix pontokra, és gyakorlatilag a jobb és bal oldali irányítókar segítségével ugyanúgy, mint a valóságban is, ha jobbra húzza, jobbra fordul az ejtőernyő, ha balra húzza, akkor balra.” Ezzel tehát az ernyő irányítását lehet gyakorolni. A következő megállónk a szivacs-gödör, amibe a különböző magas-

ságú ugróállványokról gyakorolják a helyes ugrási pozíciókat. „Amikor az emberi test zuhan, akkor körülbelül 180-200 km/h-s sebességgel közelítünk a föld felé. Itt egy nagyon kicsi mozgás a kezünkkel, egy ennyike kis mozgásnál már egy 360 fokos fordulót is meg lehet csi-

nálni.” A körkupolás alapkiképzést követően egy légcéllás tanfolyamon is részt kell venniük. A feladat vége pedig az, hogy a katonák éjszaka, bonyolult terepen teljes felszereléssel, szabadesést követően végre tudják hajtani a feladatokat. Kíváncsiak voltunk, hogy Lázár ör-

nagy, hogyan emlékszik vissza az első ugrására. „Ott álltam az ajtóban, kinéztem, és a kamion egy miniatűr autónak tűnt. Ekkor elgondolkodtam, hogy mit keresek itt, de a földet érés után egy akkora érzés, egy akkora adrenalinfröccs volt, hogy igazából az ember azt mondja, hogy mindenki, aki nem ejtőernyős, az nem is tudom, hol van a világban.”

A katonák nemrég tértek haza a 44. Nemzetközi Katonai Ejtőernyős Világbajnokságról, ahol Kollár Gábor őrnagy, a speciális ejtőernyős kiképzőcsoport parancsnoka egy igen különleges helyzetben találta magát. „A Co-

vid-helyzet miatt kettő ember kiesett a csapatból, ezt gyakorlatilag egy nappal a kiindulás előtt tudtuk meg. Az utolsó napon jött a döntés, hogy mint valamikori célba ugró versenyző, nekem kell beszállni a csapatba. Úgyhogy kiutaztam mint bíró, és megérkeztem mint versenyző Katarba.”

Bármennyire felkészült a csapat, a sivatagi homokos, viharos erejű szél nem könnyítette meg a helyzetüket. „A célba ugrás egy igen szenzitív versenyága az ejtőernyőzésnek. Itt maximálisan 7 m/s-os szélhatár lehet. Ezt egy szélmérő berendezés méri, és hogyha 7 m/s fölé emelkedik a szél, akkor le kell

állítani a versenyt.” Akik már a világbajnokságon vesznek részt, ők 8000 feletti ugrásszámon vannak túl. De hiába a mögöttük álló rutin, a hajtogatásnál minden alkalommal figyelmesnek kell lenniük. „A zsinórokat nagyon precízen fel kell fűzni egy kis gumirendszerbe, és ha ez is rendbe van, akkor belehelyezhetjük az ejtőernyő tokjába az egész összehajtogatott kis kupacot. És gyakorlatilag végeztünk a tok lezárása után.” Az ernyők összeteknikai üzemideje gyártótól függően 20 év, illetve évente statikus vizsgálaton is átesnek. De Varga Tamás zászlóstól, aki éppen egy varrógép mögött ül, azt is meg-

tudtuk, hogy ha apró javításokra van szükség, azt helyben is el tudják végezni. „Ez a nyíláskésleltető lap akadályozza meg azt, hogy hirtelen, robbanásszerűen nyíljon ki az ernyő. És ezáltal nagy súrlódásnak van kitéve, egy zsinórzatra van felfűzve. Néha előfordul, hogy a zsinórzat becsípődik a nyíláskésleltető közé, és akkor megégeti, kiszakítja. Akkor javítani kell, mint ebben az esetben is.”

Közben pedig már zajlik a riportunk elején említett érzékelőre történő landolás gyakorlása. Itt fontos, hogy a legprecízebben, és persze a legpontosabban érkezzen az ejtőernyős, hiszen a feladat sikere a pontosság mértékétől függ. „Az ugrás egy komplex folyamat, de mégis a legvége itt, amit szimulálunk, ez a lényeg. Tehát az utolsó, mondhatni 30 méteren kell a legjobban teljesíteni, és ott is a legvégét, ezt az utolsó pár métert kell annyira összeszedetten, fejben koncentrálni megcsinálni, hogy ott dől el minden. És azért is szimuláljuk ezt, mert a lábhelyezés az egyik kulcsa.”

Ezek a katonák – minden túlzás nélkül állíthatjuk – a világ legjobbjai közé tartoznak. Azonban sajnos láthatjuk, hogy a profi felkészülés, a folyamatos kiképzés és a legkomolyabb technikai felszereltség mellett is előfordulhatnak balesetek. Gál Szabolcs főtörzsőrmester április végén egy ejtőernyős gyakorlaton vett részt a szandaszőlősi katonai repülőtéren, amikor nagy sebességgel csapódott a földbe. A mindössze 32 éves katona a sorozatos műtétek és a gondos ápolás ellenére, május közepén életét veszítette. Gál Szabolcs 2007 óta ejtőernyőzőtt, világbajnok volt, a Magyar Honvédség Ejtőernyős Válogottjának tagja.

Az éjszaka, amikor minden életre kel...

Szabó Márta | Fotó: Juhász Luca

... – a jól ismert szlogen nem változott, ám a Múzeumok Éjszakája országos rendezvény idén annál is inkább, ahogy azt a központi tematikája is jelzi: az újragombolt hagyományok állnak a figyelem középpontjában ebben az évben.

I. Múzeumi Piknik

Az Atomenergetikai Múzeum (AEM) is teljesen új kalandokkal készülve csatlakozott az országos programokhoz, ami viszont változatlan, hogy a Paksi Városi Múzeummal együttműködve valósult meg a hagyományosan június utol-

só szombatján megrendezett esemény.

A helyszín volt az egyik legnagyobb újdonság a korábbi évekhez képest, hiszen a múzeumok falait maga mögött hagyva meg sem állt a festői panorámájú Lussoniumig a kedvelt nyári kaland. A piknikezés is teljesen új prog-

ramelem volt, akárcsak a római kori legiósok felvonulása és bemutatói – korhű megjelenésükkel igazi „életérzést” csempészték a formabontó júniusi szombat délutánba. Lágy zeneszó, finom ételek, hangulatos fűben ücsörgés, változatos és persze kihívást is rejtő aktivitások, pecsétgyűjtő ka-

land, kézműves-foglalkozások vár-
ták az érdeklődőket, és ha ez nem
lenne elég, rómainak is öltözhet-
tek a vállalkozó kedvűek.

Az ókorszaki szakik Härtlein Ká-
roly és Krizsán Árpád személyé-
ben igazi korhű fizikakísérletekkel
készültek a piknikre. Az izgalmas
programelem az egyszerű gé-
pek működési elvét mutatta meg,
mégpedig hogy miképp lehet
nagy terheket csigákkal és köte-
lekkel mozgatni. A nyomásban rej-
lődő lehetőségek is főszerepet kap-
tak, illetve a levegő ereje is, hogy
deszkákat törjenek és mázsákat
emeljenek.

Vincze Bálint előadással egybe-
kötve mutatta meg azon termé-
zetfotóit, amelyek kimondottan
Lussonium élővilágát jelenítik
meg, például a gyurgyalagot, de
szó esett az Imsósi-erdőben is ak-
tívan tevékenykedő hódokról és a
kabócákról is.

Együttműködés a Paks FM-mel

A rendezvényeket megelőzően nyereményjátékkal is készül hagyományosan az AEM, és az idei Múzeumok Éjszakája – I. Múzeumi Piknik esetében sem volt ez másképp. Mi más is lehetett volna a

nyeremény, mint piknikcsomagok, amelyek tele voltak falatnyi finomságokkal, játékokkal, és persze egy gyékényszőnyeget is rejtettek, hogy a szerencsés nyertesek tényleg egy komplett kis piknikezős felszereléssel legyenek gazdagabban. A játék kérdéseit a rádió tette fel, és a helyesen válaszolók között

a Paks FM sorsolta ki Fortuna kegyeltjeit, akik a pikniken vehették át jutalmukat, de a helyszínen is lehetőség kínálkozott még különböző ajándékcsomagok megnyerésére.

Hazai rekorderek lettünk

Bár a szünidő már javában tart, a múzeum online tevékenységei nem pihennek. Folyamatosan zajlik a Nyomaték című sorozat második évadjának forgatása, és a különböző rendezvényeknek köszönhetően olyan fizikakísérleteket bemutató videók készítése is, amelyek egyszerre tartoznak a múzeumpedagógiai, de a rendezvények égisze alá is. Legutóbb a május 27-ei BME x AEM Brutális fizika elnevezésű rendezvényről készült látványos összeállítás, amely azért is különleges, mert ezen a rendezvényen Härtlein Károly mesteroktató és múzeumunk közös magyarországi rekordot állított fel: a legmagasabban tartott fizika-előadás rekordját.

Gazdag néprajzi gyűjtemény Csámpán

Beregnyi Miklós | Fotó: Beregnyi Miklós

A kerékpárutak megépülésével megnőtt a Csámpára látogatók száma, és közben változott Alsó-Csámpa arculata is. A kerékpárút folytatása a csámpai Régi út sokat szépült, elkészült a II. világháború áldozatainak emlékparkja, amelynek alkotója Feil József (Dodó). A parkban elhelyezett padokon megpihenhet a kerékpáros, különösen azok, akik gyalog túráznak Paks és Csámpa között.

A Régi úton van egy szép cseréptető, erkélyes ház, amelynek udvarán egy teljesen új góré hívja fel magára az arra járók figyelmét. Régen, a kukorica betakarítása után, a csöves kukoricát ilyen górékban tárolták és szárították. Ebben a házban él Feil József, aki Csámpán született, és a múlt század közepe óta gyűjti a falusi, tanyasi ember mindennapjainak tárgyi emlékeit. Az 1950-60-as évek téjesztése jelentős változást eredményezett a vidéken élők életében, amely a tárgyi környezet változásával is járt.

A nagyobb múzeumok szakemberei ebben az időben járták a falvakat, tanyákat, és igyekeztek begyűjteni a régi paraszti élet tárgyi emlékeit. Feil Dodó is ekkor kezdte megalapozni a mai gyűjteményét, sajnálta, hogy sok régi eszköztől megválnak a gazdák, és elenyésznek a múlt tárgyi eszközei.

Gyűjteménye több ezer darabos - maga sem számolta még össze -, és használatuk szerinti rendben sorakoznak több helyiségben. Szépek az asztalosmesterséggel kapcsolatos szerszámok, amelyeket nézve szeretné az ember megfogni és kipróbálni, gyalulni és fűrni, közben szinte érzi a frissen gyalult asztallap forgácsainak illatát.

Gazdag a szőlészettel kapcsolatos eszközök tára, hiszen hajdanán, amikor még a Csámpa-patakon malom működött, hatalmas szőlőskertek voltak Alsó-Csámpán. Az állattartáshoz kapcsolódó eszközök csoportjában láthatjuk a működőképes szecskavágót, amelyhez új késeket gyártat a házigazda.

A kovácsműhely szerszámaival nézegetve, Dodó mosolyogva, simogatóan teszi kezét egy hatalmas, jó állapotban lévő fűjtatóra mondván, ha elkapja a Covid-19-et, neki ez lenne a lélegeztetőgépe.

Olyan gazdag a hajdani konyhához kapcsolódó eszközök gyűjteménye, hogy bemutatásukra egy külön konyhát épített és rendezett be. Még arra is ügyelt, hogy be tudja

mutatni, hol ült a gazda, hol a vendég, és hol állt (a tűzhely mellett) a gazdasszony.

Nagyon kecsesek és érdekesek azok a motorok, amelyek a paraszti háztartás gépesítését demonstrálják. A legrégebbi egy magyar gyártmányú szecskavágó, amelyet 1900-ban gyártottak, de van angol és cseh gyártmányú gép is 1904-ből és 1910-ből. Ezeket a gépeket működés közben is láthatták a paksiak az utóbbi Város napján, a Spar előtti parkolóban.

Amikor előzetes egyeztetés után bementem megtekinteni a gyűjteményt, közel két órát töltöttem ott, és hallgattam a gazda érdekes és szakszerű tájékoztatóját, és éreztem Dodó tárgyak iránti szeretetének a kisugárzását. Érdemes egy kerékpártúra-programba beiktatni a gyűjtemény megtekintését.

Mikor Szerb Antal sűg

Nagy Balázs | Fotó: Nagyné Pólya Éva, internet

„Nincs olyan hű barát, mint a könyv” – írta Ernest Hemingway. Erre válaszul az ebtenyésztők kitalálták „az ember legjobb barátja a kutya” szlogent. A kérdés, hogy ki a legjobb és a leghűségesebb cimboránk, máig eldöntetlen. Kutyám is van, könyvem is van, és sétáltatom is őket rendszeresen. Nem tudok dönteni, és szerencsére nem is kell. Azt azért elárulhatom, a kutyám sosem sűgött olyan ügyesen, mint egy-egy olyan könyv, mely életem során jókor akadt a kezembe. És az összes könyv közül a legjobbkor Szerb Antal Utas és holdvilág című műve bukkant fel az életemben.

Dél előtt még nem volt semmi baj. A belvárosban kezdődött, az antikváriumokkal.

Az volt az első egyetemi napom, mikor a céltalan ödöngést megengedhettem magamnak. Kora ősz volt, csütörtök, alig dél. A forró és száraz nyár után a székesegyház előtt a Sétatéren álló gesztenyefák levelei úgy zörögtek az enyhe szellőben, mintha ócskások tolnák a megpakolt taligájukat a macskaköveken. Kókadtan sétáltam fel s alá Pécs óvárosában, s tévedtem el egy óra alatt már harmadszorra.

Egy sarok után a Várad Antal utcában találtam magam. Az egyik házfalon egy mitológiai szörnyalak képe díszelgett, felette cikornyás betűkkel írva, „Kiméra antikvárium”. Bent halk jazz-zene szólt. Gondoltam, egész héten spóroltam, kuporgattam, kihagytam minden kocsmatúrát, melyre az évfolyamtársak hívtak „Carpe diem!” felkiáltással, így igazán megengedhetek magamnak egy kis kihágást.

Beléptem. A tulaj felemelte a fejét, rám nézett, és aprót biccentett. A pillantásán láttam, mily fáradtan konstatálja magában, „egy újabb csórá bölcész”, és a tekintete már vissza is hanyatlott a kezében tartott könyv lapjaira.

Idegenül mozogtam a csöpp üzletben, ahol a könyvespolcok a plafonig értek, és fogalmam sem volt, mit keresek. Mikor ilyen helyzetben voltam, sosem én választottam; mindig a könyv választott engem. Ha ez nem így lett volna, talán észre sem veszem a vékonyka, sűrű kötetet, mely két vastag könyv között bújt meg. Óvatosan húztam ki a sorból, majd szinte némán motyogtam magam elé a könyv címét, „Utas és holdvilág”.

Be kell valljam, semmit sem tudtam a könyvről. Talán valahol már

hallottam róla, említhették irodalomórán vagy ilyesmi, de a történet teljes homály volt. Halvány reményt csak az aranyfüst keltett, mellyel a mű címe körbelengte az ócska borítót.

Kifizettem a négyszáz forintot, és a hónom alatt a könyvvel szinte futva indultam a székesegyház irányába. A Szent István téren, a gesztenyefák alatt felszaladtam a Kioszk nevű étterem lépcsőjén, és a teraszon ültem az egyik asztalhoz. Kinyújtottam és keresztbe tettem a lábam, majd kinyitottam a könyvet, és olvasni kezdtem.

A huszadik oldal után eszméltem rá, hol ülök. A pincérnő két melegszendvicset és egy korsó sört tett elé. Kérdőn néztem rá, nem tudtam, mit akar ez jelenteni. Felvilágosított, hogy én rendeltem negyedórát, és elnézést kért, hogy nem hozta előbb az italt.

– Nem tesz semmit. Épp Velencében kóvályogtam... A sikátorokban, ugyebár... – heherészttem, mire ő felhúzta a szemöldökét, és otthagyt, aminek nagyon örültem. Rögtön az asztalon hagyott étlap után nyúltam, hogy kiderítsem, milyen kiadásba vertem magam.

El voltam hűlve a merészségemtől. Ezt a regény tette velem, gondoltam, ő sarkallt erre a túlzó, nagypolgári cselekedetre, hogy én itt, ez előtt a gyönyörű, historizáló épület előtt elverjem a pénzem, mintha nem lenne holnap. Közben valahol az egyetemen már megy egy szeminárium, amin bent kellene ülnöm, ahol az ógörög szexuális szokásokról vagy a mükénéi bikakultuszról hadoválnak!

Nem volt mit tenni. Belekortyoltam a sörbe, beleharaptam a melegszendvicsebe, és alávettem magam a könyv akaratának. Mihály-

lyal, a főszereplővel bejártam a két világháború közötti Olaszországot, Budapestet, és megismertem az Ulpius család történetét. Furcsa szerelmek, antik romok, etruszk halálmitoszok és eltűnt barátok után nyomoztam egész délután, egy korsó sör és egy száradó melegszendvics felett. Közben megtelt a korzó, megteltek mellettem az asztalok, fogytak az oldalak, és úgy álltam fel, és fizettem (bár hazafelé tartva ez utóbbira nem emlékeztem, biztos megtettem-e), mint egy holdkóros.

Mikor visszaértem, és elhevertem az ágyon az albérleti szobámban, rájöttem, hogy fizettem. Nem keveset, sokat. Épp annyi pénzem maradt, hogy másnap busszal hazamehessek. Az ebédnek lőttek.

Feküdtem az ágyon, és sokáig néztem a plafont. A regényen járt az eszem. A nyitott ablakon át a Pécsi Sörfőzde felől az enyhe északi szél a maláta édes illatával hordta tele a szobát. Ruhástól elaludtam, és nagyon furcsát álmodtam.

Álmomban sikátorokban tévelyegtem, budai lakásokban arctalan emberekkel ölelgettem részegen, Ravennában mozaikokkal kirakóztam. Közben valaki lelopta a karomról az órámat. Bosszúból mindenkit megakartam mérgezni morfiummal, de aztán hagytam a fenébe az egészet, és inkább engedtem, hogy az álmomban feltűnő barátnőmet elszeressék tőlem. Akkor ébredtem, mikor Gubbiónban egy házból már holtan vittek ki a halottaknak szánt ajtón, amit rögtön visszafalazott a kőművesünk, aki a szüleim garázsát építette gyerekkoromban.

Felébredtem, péntek volt, hét negyven. Mint egy őrült, úgy kaptam össze magam. Az Utas és holdvilággal együtt bevágtam a szennyest a sporttáskámba. Délben

indult a buszom haza, már nem akartam visszamenni az Óvárosból az Egyetemvárosba.

A két délelőtti szemináriumot „terepen” töltöttük. Tóth István tanár úrral, az ókori vallástörténet kutatójával felkerestük a Jókai utcai ásatást, a Régészeti Múzeumot és a Dzsámi felett a kőtárat.

Tóth tanár úr belekezdett az előadásába a római túlvilágról. Csak pislogtam, és nagyra nyitottam a szemem. Közben feltűnt, hogy néhány kopott, megfakult ókori kőtáblán férfiak vezetnek nőket, nők férfiakat, épp úgy, ahogy a regényben írtak róla. Felélénkültem, és kérdezni kezdtem olyan dolgokat,

a galambok, ha egy tacsó fut közéjük. Mire összekaptam magam, már csak Tóth tanár úr volt a kertben, és arra várt, hogy bezárhassa a kőtár kovácsoltvas kerítésének kapuját.

Elköszöntünk, és épphogy elindultam lefelé a Széchenyi tér irányába, megálltam, mert valami egészen

Levert voltam, és fáradt. Olyan, mint akit egész éjjel üldöztek. Fájt a fejem, és végig szótlánul kullogtam a csoport után. Pedig igyekeztem volna kitűnni. A többiek sem tudták, miről beszél az öreg, de legalább mosolyogtak és bólogtak. Nekem minden mozdulat fájt, és csak ráncolni tudtam a homlokom, mintha nem értenék egyet Tóth tanár úrral. Ő ezt láthatta rajtam, és úgy gondolhatta, másnapos lehetek – amit, azt hiszem, ő egyáltalán nem bánt volna.

Már tizenegy felé járhatott, mikor megkegyelmezett nekünk – a sok csatangolás után a kőtárban végre ledobhattuk magunkat a földre, és

amiket magam sem értettem, hogy mily módon élt tovább az etruszk halálkultusz és vallás a rómaiak körében, mit vittek tovább a kőfaragók, és akkor beszélgetni kezdtünk úgy, mint teszik azt a regényben Waldheim, a vallástörténész és Mihály, a regény főszereplője a Valle Giuliában az etruskok haláldémonairól és arról, hogy miért tekintettek a halálra erotikus aktusként. Aztán beszélgettünk vágyakról, civilizált lélekről és az ismeretléről. Néhányaknak körülöttünk fogalmuk sem volt, mit kötünk össze mivel, és mire a végére értünk, és a tanár úr „istenhozadékot” mondott, a többiek úgy rebbentek szét, mint

mélyről a felszínre tört bennem. Visszafordultam, és odakiáltottam neki Waldheim szavait: „Foied vinom pipafo, cra carefo!” (Ma bort iszom, holnap nem lesz!), mire ő mosolyogva annyit kiáltott vissza, „akkor inkább ne legyen holnap”, és a nagy kulcsokat csörgetve elindult a Régészeti Múzeum felé. Ő is tudta, én is tudtam, honnan vettem ezt, és jó volt ez így.

A buszon hazafelé hangosan korgott a gyomron, de tudják mit? – cseppet sem bántam.

(Szerb Antal: Utas és holdvilág, 1937)

„Az atomerőmű számtalan nagyszerű kihívást tartogat”

Lehmann Katalin | Fotó: Bodajki Ákos

Vámosi Achilles betanuló berendezésfelelős szívesen adott interjút magazinunknak. Ez alkalommal vele beszélgettem tanulmányairól, munkájáról, szabadidejéről.

– *Milyen tanulmányokat folytattál az érettségi megszerzése után?*

– Az ESZI-ben érettségiztem informatika szakon, majd technikus vizsgát tettem mint webmester. Ezt követően a Dunaújvárosi Egyetem gépészmérnöki szakán tanultam tovább, ahol 2019-ben végeztem, és ugyanitt a mesterképzést is elkezdtem. Jelenleg a diplomamunkám és az államvizsgám megszerzése még hátra van, mivel ugyanebben az időben nyertem felvételt az atomerőműbe, és a betanulásra ekkor sok időt kellett fordítanom. Természetesen idővel teljesítem a még be nem fejezett tanulmányaimat is.

– *Mikor és hogyan nyertél felvételt az atomerőműbe?*

– Ismerősön keresztül tudtam meg, hogy felvétel van a Gépész Műszaki Osztályra. A jelenlegi csoportvezetőmmel beszéltem telefonon, kétszer voltam elbeszélgetésen, ami jól sikerült. Először az ERBE Zrt.-hez vettem fel, majd pár hónap múlva vettem át a PA Zrt.-hez.

– *Mi volt az első gondolatod, amikor kiértésítették, hogy téged választottak?*

– Nagyon örültem a felvételemnek. Szüleim is hosszú évek óta itt dolgoznak, így különösen nagy volt az öröm számunkra. Az egyik legjobb munkalehetőségnek tartom az atomerőművet a környéken, fiataloknak és idősebbeknek is kiváló lehetőség. A technológiák itt nagyon különlegesek, az atomerőmű számtalan nagyszerű kihívást tartogat.

A kezdetekkor nagyon izgultam, de a kollégák hamar befogadtak maguk közé. Ma már sok közös programunk van, kirándulunk, közös főzéseket csinálunk. Szakmailag is sok segítséget kapok, szeretek kérdezni. Sokat kell még tanulnom, a helyszíni bejárásokat nagyon szeretem.

– *Volt esetleg olyan, amit nehéz volt megtanulnod vagy megszoknod a munkád során?*

– A helyismeret megszerzése nem volt egyszerű. Az első primer körű bejárás során biztosan eltévedtem volna, ha nincsenek velem a kollégák. Minél többet járok ki a munkaterületre, annál jobban ismerem meg a rendszereink működését, elhelyezkedését.

– *Mit csinál a berendezésfelelős?*

– Rugalmas munkaidőben, de alapvetően hattól kettőig dolgozom. Sokféle feladatunk van, munkánk változatos, de legfőképp a végrehajtó szervezeteknek biztosítjuk a műszaki háttértámogatást. Gépészeti, épületgépészeti rendszerek (légtechnika, tűzvíz- és ivóvízhálózatok) karbantartásának a műszaki előkészítése tartozik hozzánk. Ehhez kapcsolódóan adunk ki például engedélyeket, műszaki döntési lapokat, amik alapján a végrehajtó szervezetek elkezdhetik a karbantartási munkálatokat. Nagyobb munkákba a kollégák is bevonnak már kisebb részfeladatokkal megbízva. Jövőben viszont már teljesen egyedül szeretnék elvégezni hasonló volumenű feladatokat.

– *Hogyan épül fel a csoportod?*

– Építészeti és épületgépészeti csoportban vagyok; négyen vagyunk gépészek és heten vannak az építész kollégák.

– *Jelenleg hol élsz?*

– Nem olyan rég, 2021 márciusában vásároltunk a párommal egy házat Tengelicen, jelenleg ott élünk, egyébként paksi vagyok. Nagyon szeretek itt élni, nagyon csendes, nyugodt a falu. Szeretem, hogy minden közel van; Paks, Szekszárd, az autópálya. Párom tengelici, ezért választottuk ezt a települést. Sok fiatal él a faluban.

– *Mivel töltöd a szabadidődet?*

– Egy éve már, hogy labdarúgó-játékvezetőként is tevékenykedem, előtte tizenhat évet fociztam. A sport iránti szeretetem nem változott az évek alatt, csak most a másik oldalon vagyok. Itt is, mint a munkám során, nagyon fontos a szabályismeret. Az évek alatt megszerzett tudással, rutinnal és a sport iránti alázattal, illetve a vezetett meccsek számával rengeteg tapasztalatot lehet szerezni, és egyre feljebb lépkedni a játékvezetői ranglétrán.

– *Hogyan látod magad évek múlva?*

– A munkahelyemen szeretnék stabil tagja maradni a csoportomnak, a tudásomat bővíteni, és a játékvezetés terén is bízom a fejlődésemben.

Az IT-támogatói oldal

Susán Janka | Fotó: Bodajki Ákos, stock.adobe.com

Haladjunk tovább a Termelési Alrendszer Működésfejlesztési (TAMF) Projekt sokszínű területein, ismerkedjenek meg az IT-támogatói oldal két fontos munkatársával az atomerőmű oldaláról. Szücs Gábor főosztályvezetővel, akinél a Támogató Szolgáltatások Főosztályon az IT- és a hagyományos szolgáltatási folyamatok futnak össze. Hargitai András osztályvezetővel, aki az Infokommunikációs Szolgáltató Osztályon az ügyviteli területhez tartozó IT-szolgáltatásokat biztosítja.

Szücs Gábor főosztályvezető

- A Támogató Szolgáltatások Főosztályt vezetőjeként hogyan kapcsolódsz a TAMF-projekthez?
- 2019 eleje óta vezetem a főosztályt, előtte az Atomix Kft. ügyvezető igazgatójaként dolgoztam.

Az erőműves munkakezdésem elejétől bevontak a TAMF-projekt feladataiba, több szerepekörrel is kapcsolódom. A műszaki ügyviteli IT tartozik hozzám szolgáltatási szinten, így az Asset Suite (AS) üzemeltetésének MVM-beli biztosítása, illetve a működést támogató kapcsolattartás. A 2019. évi

megalakulásától az AS-verzióváltás Projektirányító Bizottságának tagja lettem, valamint a Projektkoordinációs Csoporté, amelyek folyamatos figyelmet igényelnek irányítási oldalról. Ettől konkrétan nagyobb szerepem van az AS-hez kapcsolódó, nem technológiai szolgáltatások és azok folyamati

változásainak menedzselésében. A munkairányítás folyamatában nem technológiai oldalról kismértékben vagyunk érintettek, a kommunikáció oldaláról viszont teljesen, mivel ez nagyrészt a technológiához tartozik. A hozzánk tartozó nem technológiai munkairányítási feladatokat viszont saját folyamatainkban kezeljük továbbra is, a kizárások kivételével (ezt a témát már közösen az Üzemviteli Főosztállyal megoldottuk). A Szűrés Bizottság munkájában is részt veszünk, a szolgáltatás típusú munkamegrendelők kezelésében van szerepünk.

Fél éve vontak be a műszaki változások kezelésébe, mert a területünkhöz kapcsolódó nem technológiai és IT-műszaki változás intézése is az AS9-be kerülhet. Ezeket az igényeket eddig is a műszaki értekezlet tárgyalta, de a technológiai terület ezekkel is szeretne képben lenni, így meg egyeztünk, hogy kezelésük – egyszerűsített módon – az AS9-be kerül majd. Közös műszaki változási igényfolyamatot szeretnénk kidolgozni, ami megfelel mindkét oldalnak.

– *Mekkora változást fog az új műszaki változáskezelés számotokra jelenteni?*

– Az IT-igények szempontjából a folyamat változik, rugalmasabb lesz, és jobban tudunk reagálni előzetesen az igényekre, másrészt közös nyilvántartásba (AS) kerülnek.

– *Az IT-rendszereink, valamint a hozzájuk rendelt funkciógazdák listája elérhető a belső portálunkon. Ez már közvetlen eredménye az eddigi munkáknak.*

– Fontos az IT-rendszerek egyértelmű felelősségmeghatározása, a funkciógazdai szerepkör, amit a

projekt tapasztalatai alapján tettünk teljes körűvé és eljárásrendben szabályozottá. De ennél is tovább mentünk, mert készítettünk egy IT-rendszerek és folyamatok összefüggését bemutató térképet, amelyen vizuálisan is látható, hogy a folyamatok, milyen IT-rendszereket használnak. Megfordítva, milyen IT-rendszerek milyen folyamatokban játszanak szerepet. Ezt frissítjük a közeljövőben a TAMF-hoz kapcsolódó új folyamatokkal. Keressük azt az egységes IT-eszközt is, ami ezt a későbbiekben akár összefüggéseiben is nyilván tudná tartani.

– *Mekkora feladatot jelent az AS9-hez kapcsolódó rendszerek illesztése?*

– Az MVMI-üzemeltetésű rendszereknél van szerepünk, amelyeknél a munkát segítjük koordinálási és folyamatok oldalról a TAMF és az MVMI irányába is. Amikor valami probléma merül fel, akkor van szükség a segítségünkre, egyébként az integrációs csoportok végzik el ezt a munkát.

– *A projekt befejeződése utáni AS9-üzemeltetésre hogyan készültek?*

– Kifejezetten a feladatunknak érzem, hogy a későbbi üzemeltetés is rendben legyen. A projektben az a döntés született, hogy az AS9 újabb verzióit folyamatosan követni fogjuk, nem reimplementáció lesz, mint most az AS6-AS9 esetében. Ez teljesen más üzemeltetői hozzáállást jelent az MVMI és az erőmű oldalán is. A projekt emiatt hozta létre az üzemeltetési munkacsoportot Schoner Zsolt vezetésével. A munkában Fekete Zsuzsanna kolléganőm is részt vesz, hogy ezekre a feladatokra készüljünk, és a bevezetés során a későbbi üzemeltetés szempontjai

is érvényesüljenek. Az MVMI jött azzal az ötlettel – amit mi is támogatunk –, hogy a felhasználói tesztelés tulajdonképpen most is zajlik, és azok a tesztforgatókönyvek, amelyek az AS9 bevezetéséhez készülnek, használhatók lennének később az upgradek teszteléséhez is, ha megvalósítanánk nagy részben automatizálásukat. Az MVMI oldaláról ez egy fejlesztési feladat, számunkra pedig a jövőben jelentősen egyszerűsíteni fogja a munkánkat.

– *Dolgoztál már ekkora projekten korábban?*

– Nem. Ilyen jellegűben és ekkora méretűben sem. Vezettem már be komplex vállalatirányítási rendszert autóiipari beszállítónál, ami hasonlóan széles körű volt, de nem ilyen nagyságrendű.

– *Tetszik az itt folyó munka?*

– Igen, mert igazán előremutató, és másfajta munkavégzési kultúrát is jelent. A bevezetésre kerülő változásokat maximálisan támogatni tudom. Ráadásul kicsit más, mint a mindennapi rutin, így azt szépen kiegészíti. Szeretek dolgozni benne, és a projekt légkörét is.

– *Mit gondolsz az AS9 bevezetésének elhalasztásáról?*

– Nagyon érett döntés volt, egyetértettem vele teljes egészében, főleg egy ilyen magas fokú biztonságra törekvő szervezetben, mint az atomerőmű. Ebben erősített meg az MVMI oldaláról kapott visszajelzések is.

– *Az év végéig milyen fontos feladatok várnak rátok?*

– A műszaki változási igény folyamat kialakításán dolgozunk tovább, amelyhez el tudnánk képzelni egy elektronikus workflow-t is, erről még folyik az egyeztetés. Az AS9-tesztelés automatizációjával vannak további munkák, és a

nyárra kaptunk egy kisebb adat-tisztítási feladatot is. Röviden ezek a közvetlenül előttünk álló feladatok.

– A projekt eddigi időszakából mi az, amit az IT területén tanultunk? Mit emelnél ki?

– Mivel ez egy erősen IT-alapú projekt, így hozza magával az újra való nyitottságot az elektronikus megoldásokban, és a pozitív változások irányába mozdítja a folyamatainkat.

Asset Suite (AS) rendszer

Az atomerőmű műszaki vállalatirányítási rendszere, ami integrált módon biztosítja a felhasználók számára a műszaki alapadatokat és tranzakciókat az üzemeltetés folyamatai mentén.

Hargitai András osztályvezető

– Az Infokommunikációs Szolgáltató Osztályt vezeted, amelynek létrejötté a TAMF-projektnek köszönhető, az INPO-modell szerinti infokommunikációs feladatokat látjátok el. Röviden elmondanád, hogyan alakult meg az osztályod?

– A korábbi Szolgáltatási Főosztály a Külső Szolgáltatási Osztályból és a Létesítményüzemeltetési Osztályból állt. 2018 végén folytak az INPO szerinti funkcionális elemzések, eleinte a létesítményfenntartási oldallal foglalkoztunk leginkább, majd jött a felkérés az informatikai oldalára is. Ez nekem passzolt, mert villamos mérnökként a számítógép-hálózatok szakirányon végeztem. Ekkor került hozzám az Informatikai Csoport (INCS – beleolvadva az Oktatástechnikai Csoporttal), és a Híradástechnikai Osztály egy ré-

sze mint Híradástechnikai Üzem. A működésük igen különböző ezekben a területeknek. A híradástechnikai csapat a Karbantartási Igazgatóságról érkezett, viszont ezen a technológia-szakterületen általában teljeskörűen látják el a feladataikat, értem ezalatt hogy nemcsak karbantartanak, hanem üzemeltetnek is. Az Informatikai Csoport jórészt koordinál, megrendelői igényeket és elvárásokat közvetít a csoportszintű informatikai szolgáltató felé. A régi stúdiók feladatai pedig leginkább szolgáltatásként foghatók fel, ekként nyújthatók. Ez volt a 2019 január elsejei állapot, itt már a szinergiákat kerestem, és találtunk is sok olyan lehetőséget, ami a hatékonyságot javította. Tavaly augusztusban az Iratkezelési Csoport csatlakozott hozzánk, szintén az INPO szerinti ajánlások kapcsán.

– Tudnál néhány példát mondani a szinergiákra?

– Szinergiákat lehet találni sok helyen, nem nagy dolgokra kell gondolni. Az oktatástechnika jórészt informatikai eszközöket érint, a hírközlés karbantartja a réz- és optikai kapcsolatok passzív részét, azokat is, amelyeken az informatikai szervezetünk koordinál az MVMI fölött. Ezenfelül az iratkezelésnél cél az elektronikus iratkezelési módszerek honosítása – melyhez szintén jól jön az informatikai háttér stb. Ezek szellemében a szervezeten belül több változást is javasoltam a szakterületek összehangolása érdekében.

– *Mekkora feladatot jelent az osztály számára a TAMF-hoz kapcsolódó operatív feladatok elvégzése?*

– Az INCS számára folyamatos koordinálói feladatot jelent. Egyrészt le kell egyeztetni az IT-igényt, azok műszaki tartalmát, majd köz-

vetíteni az MVMI felé. A meglévő eljárásrendjeink érintettsége kapcsán is érkeznek megkeresések a TAMF-től, amikor szerepkörökben vagy folyamatlépésekben szükséges változtatnunk a projekt szerinti új működéshez. Példaként említhetem az IT-funkciógazdák feladatait, amikor azokat át kellett gondolni az új elvárásoknak megfelelően. Valamint főosztályi szintről is érkeznek megkeresések, hogy működjünk közre az ott folyó munkában.

– *A műszaki változási folyamatokban a technológia vagy nem technológia területéhez kapcsolódtok?*

– Korábban a szolgáltatás területén a technológiát és nem technológiát az építmények által egyértelműen el tudtuk választani. Az informatika és a hírközlés területén már nincs ilyen egyértelmű határ, mert az IT-rendszerek át-

szövik a létesítményeket, az erőmű folyamatait. Vizsgálódtunk, jó pár definíciót pontosítottunk, ami a mi életünket egyszerűsítette. Végeredményben a TAMF kapcsán most találjuk meg azokat a tisztázási lehetőséget, hogy nyugvópontra kerüljenek az eddigi kérdések.

– *Év végéig milyen jelentős feladataitok vannak hátra?*

– Miután megalakult a mostani szervezetünk, és megkezdjük az új működést, felmerült, hogy a kapcsolódó folyamatainkon is változtatni szükséges, ezeken már másfél éve dolgozunk. Az eddigi három folyamatunk mellé hét új eljárásrendet készítünk. A kiadásuk előtt majd a hatósági engedélyezést is meg kell tennünk. Ezek a saját folyamataink, amelyeknek a TAMF-hoz való kapcsolódásán is dolgozunk.

Egy új atomerőmű építése mindent felülmúl

Paks II. Zrt. | Fotó: Paks II. Zrt.

Hogyan találjuk meg a közös hangot egy külföldi kollégával? Mit tanulhatunk egy másik országból érkezőtől? Három olyan szakemberrel beszélgettünk, akik komoly tapasztalatra tettek szert külföldi projektekben, ma pedig a paksi atomerőmű-beruházás megvalósításán dolgoznak.

Aranyos István

Több mint húsz évet élt Kijevben, tizenhét éven át vezette az ERBE Zrt. ottani kirendeltségét Aranyos István. A Minőségügyi és Minőségfelügyeleti Osztály vezető minőségfelügyeleti szakértője az alsó tagozatot az akkor még létező gyapai általános iskolában végezte, szűk egy évtizeddel később pedig már Kijevben tanult, amihez alapot az orosz nyelv szeretete, motivációt a repülés iránti érdeklődés adott. Így történt, hogy – miként fogalmazott – az édesanyja szoknyája mellől egyenesen egy másik országban találta magát, mégpedig egy olyanban, ahol az itthoninál sokkal zordabb körülmények fogadták.

Az egyetem nagy kaland volt, az ott töltött évek segítettek megismerni önmagát, túlélésre, maximális önállóságra tanították, a kijevei munka pedig kiteljesedést hozott számára. Képtelenség volna felsorolni a szakmai eredményeket, kezdve attól, hogy az általa menedzselt képviseleti szerződés keretében magyar cég cserélte ki kilenc ukrán blokkon az átrakógépet, egészen odáig, hogy az ERBE elnyert egy profiljába vágó tendert az ukrán villamosenergia-hálózat fejlesztési projektjében. A Paks II.-nél végzett munkája során a társadalmi kapcsolatokból adódó ismereteit is hasznosítani tudja a szakmai tapasztalatok mellett. Ennek hála, könnyebb megtalálnia a közös hangot az orosz partnerekkel, érzi azok rezdüléseit, s ha a sors úgy hozza, hogy ő fordít a tárgyalópartnerek között, ezeket is tolmácsolja. – Teljesen más a kultúra, más a munkamorál, de azt is érdemes tudni a szláv népekről, hogy nem felejtik el azokat, akik a bajban velük osztoztak – fogalmazott.

Tihanyi Tamás

Tihanyi Tamás ugyanazon az egyetemen végzett, mint István, de ott nem, csak a Paks II. projektben találkoztak. A Létesítési Osztály szakterület-vezetője a Somogy megyei Berzencéről került Pécsre középiskolába, ahol a külföldi ösztöndíjat az egyetemi felvételre való gyakorlásként pályázta meg. Esze ágában sem volt külföldön dolgozni, különösen nem az első tapasztalatok nyomán. – Hatalmas különbség volt a hazai és ottani viszonyok között, egyetemi éveim alatt szereztem erre vonatkozó tapasztalatokat – árulta el. Néhány évvel később mégis munkát vállalt Tengizben, és kisebb megszakításokkal harminc évig dolgozott Kazahsztánban különböző izgalmas olajipari projektekben a magyar

mellett angol, amerikai, kanadai, kínai cégek munkatársaként. – Más emberek, más környezet – sűríti néhány szóba a tapasztalatokat. A részletekre térve elmondta, hogy az itthonihoz mérhető fejlett műszaki kultúra és a képzett szakemberek ottani hiánya szükségszerűvé tette a kreativitást, ösztönözte az újszerű megoldások alkalmazását. Erős hatást gyakorolt rá mások mellett az amerikai munkastílus nyitottsága, rugalmassága.

A külföldi létet nem volt nehéz megszoknia Tamásnak, mert az első munkára egy hatezer fős magyar „táborba” érkezett, ahol egyebek mellett közösségi programok várták, és ahol még a magyarországi hírekről sem kellett lemondani a Magyar Rádió Tengizben kihelyezett stúdiója jóvoltából. Nem érezte úgy, hogy a kint töltött idő miatt a húszas évei kárba mentek volna. És ha a nemzetközi környezetben szerzett tapasztalatok egy részére idehaza nincs is igazán szüksége, azok sem vesznek el, igyekszik tizenhárom esztendő ikergyermekének átadni azokat.

Kiss Zoltán

A szatmári kisvárosban, Csengeren született Kiss Zoltán is az egyetemi felvételtire való felkészülés gyanánt pályázott meg külföldi ösztöndíjat. A főpróba jól sikerült, ennek eredményeként a Moszkvai Energetikai Egyetemen szerzett mérnök–fizikus diplomát. A Paks II. Zrt. engedélyezési és nukleáris biztonsági osztályvezetője középiskolásként még vajmi keveset tudott

az atomenergiáról, az, hogy erre adta a fejét – szavai szerint – olyan volt, mint amikor egy óvodás úrhajósna készül. Az egyetem után hazajött, és nukleáris tervezőként dolgozott, illetve képezte magát, majd elszegődött a Vegyész „színeiben” a világ akkori második legnagyobb beruházásához, és ott a karacsaganaki projekt igazgatója lett. Az orenburgi gázmező Kazahsztánhoz kerülő területének kiaknázásához szükséges infrastruktúra, jelesül egy 4 × 40 megawattos gázturbinás erőmű építését irányította. Külföldön végzett munkái közül kiemelkedik még egy három évig tartó bakui feladat: a CÉH Zrt. helyi tervezőirodájának az igazgatója és a projektmenedzment-vezetője volt, cégük egy 100 ezer négyzetméteres kórházat tervezett. A nemzetközi tapasztalat Kiss Zoltán szerint nagyon hasznos. Az orosz, illetve ázsiai emberek számára nagyon fontosak a személyes kapcsolatok, s ha valaki erre nyitott, az már fél siker. A partnerekkel ápolt személyes, jó kapcsolat – főleg

most ebben a nehezen érthető világban – előre viszi a projektet, vélekedik.

– Sokan végeztünk ezen az egyetemen, s tanultuk meg az atomerőművek tervezésével, üzemeltetésével kapcsolatos ismereteket. Amikor nem volt atomerőmű-építés, más feladatot kerestünk, de amikor van, természetes, hogy itt a helyünk – összegezte. Hozzátette: nagy cégeknél szép feladatai voltak, de egy új atomerőművet építeni, az mindent visz.

Ahol a TETTre készség TETT-en érhető

RHK Kft. | Fotó: RHK Kft.

A Bátaapátiban működő Nemzeti Radioaktív hulladék-tároló (NRHT) környezetében levő településeket tömöríti és az ott élők érdekeit messzemenőig képviseli a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás, azaz a TETT. Ahogy az elmúlt 20 évben mindig, úgy idén júniusban is megtartotta az ún. TETT-re Kész Napot ez az igazán összetartó közösség.

Tulajdonképpen egy vándorrendezvényről van szó, amelynek évről évre a társulás egyik tagtelepülése ad otthont. Most Véméndre esett a választás. Szalonna Zoltán polgármester irányításával a

szervezők szívvel-lélekkel és nagy odafigyeléssel alkották meg a napirendet és „vezényelték le” a programot. A sajtó képviselőinek tájékoztatását követően számos szakmai előadással tarkított tudo-

mányos tanácskozással készültek, mely a nap gerincéül szolgált.

A résztvevőket Szalonna Zoltán, Véménd polgármestere, Krachun Szilárd, a TETT elnöke és dr. Kereki Ferenc, a Radioaktív Hulladékokat

Kezelő Kft. (RHK Kft.) ügyvezető igazgatója köszöntötte. Felszólalásaikban egyöntetűen és kiemelten megjelent az egymás és a térségben folyó közös munka iránti tisztelet.

Berta József, az RHK Kft. beruházási főmérnöke a radioaktív hulladék-tároló térképének bányászati módszereivel ismertette meg a jelenlevőket. Az egykori bányász rámutatott arra, hogy bár a szakmai szlengben a mai napig sokan úgy hivatkoznak a föld alatti vágatokra, mint bányára, Bátaapátiban nem bányát építenek, művelnek, hanem felszín alatti bányászati módszerekkel tereket képeznek ki a radioaktív hulladékok elhelyezésére.

Honti Gabriella, az RHK Kft. kommunikációs önálló osztályának vezetője a 2021-ben, a TETT térségében lefolytatott közvélemény-kutatás eredményeiről adott számot. A Kutatópont Kft. gondozásában elkészült tanulmányhoz 1000 fő személyes megkérdezésével gyűjtötték az adatokat, 20 perces interjúk alkalmával. Az elemzésekből markánsan kitűnik a tároló ismertsége, amely 88% a tevékenységgel érintett lakosság körében. Az osztályvezető mégis azt a mutatót emelte ki, miszerint a megkérdezettek több mint háromnegyede elfogadja a telephely működését. Ezek a számok igazán pozitív tükröt mutatnak mind a TETT, mind pedig az RHK Kft. kommunikációs tevékenységét illetően.

A térség Lakossági Ellenőrző Csoportjának munkáját Bagdy László szakmai vezető ismertette. Az aktualitásokat tekintve azt a június 3-ai tájékoztatót és továbbképzést emelte ki, amelyet dr. Radó Krisztiántól, az NRHT telephelyvezetőjétől kaptak a csoport tagjai. A találkozó során a lakosság érdeklődését jelenleg leginkább foglalkoztató új hulladék-elhelyezési koncepció témakörét járták körbe. Nagyon fontos az ily módon megszerzett tudás, a témában való jártasság, hiszen a lakossági „ellenőrök” maguk is tartanak előadásokat az érdeklődők számára, így vállalva részt abból a kommunikációs tevékenységből, amelyet a TETT és az RHK Kft. közösen alkotott meg.

A gyermekekről sem feledkeztek el a program összeállítói. A TETT tagjainak iskolásai mérhették össze tudásukat egy játékos szellemi vetélkedő formájában, melyet a Véméndi Általános Iskola pedagógusai Galambos Jakabné igazga-

tó asszony vezetésével készítettek elő és bonyolítottak le. A feladatok között a környezetismeret, a környezetvédelem, a térségben folyó szakmai munka megismerése, a sport, illetőleg a tagtelepülések kulturális javainak felfedezése is helyet kapott. A diákok érdeklődése, csillogó tekintete és jókedve arról árulkodott, hogy ez a sokszínű délelőtti elérte a célját. Az első helyezett Feked csapata lett.

„A térség településeinek megbízatása, egyedülálló feladata egész Magyarország érdekeit szolgálja. Persze nem feledkezhetünk meg azokról az előnyökről sem, amelyeket a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapból befolyó támogatásnak köszönhetően élvezhet a régió, így természetesen Véménd lakosai is. A biztonságos és szakszerű hulladékkezelést a szakemberek garantálják a Nemzeti Radioaktív hulladék-tárolóban, a társulásunk feladata pedig nem más, mint hogy objektíven tájékoztassa a lakosságot az elvégzett feladatokról és körülményekről. Ebben a legnehezebb, hogy rendszerszinten tudjuk visszaadni a gondolatokat, és ne csak egy önmagában értelmezhetetlen részletet ragadjunk ki a teljes kontextusból, mert az félreértésekre adhat okot. Nagyon fontosnak tartom, hogy a személyes, a lakosságot közelebb hozó párbeszéd kibontakozására is alkalmat adó rendezvények sora bővüljön, hiszen a kommunikációs program sikere nagyban függ ezektől a találkozóktól. Őszintén remélem, hogy a véméndi, a sorban immár XXI. TETT-re Kész Nap olyan tartalommal bír, amelyből minden résztvevő hazavihetett, és a jövőben kamatoztatni tud” – foglalta össze Szalonna Zoltán polgármester.

A Misirézitől az Atom tériig

Vadai Zsuzsa | Fotó: saját archívum

Akkermanné Rózsa

A legendás Misirézi

Szülővárosom Paks, a szüleimmel az alvégen laktunk. A környékbeli gyerekekkel a nyarainkat a Dunán töltöttük, pontosabban a Misirézinél, a Villany utcától a Szent János utcáig tartó Duna-szakaszt nevezték Misirézinek.

Széles homokos partszakasz ideális volt a strandolásra, a Villany utcánál kövezett rész volt. A jó idő beálltával ez a rész benépesedett. Szüleink a mosódeszkát és a szennyes ruhákat felpakolták, és a Dunára jártak mosni. Beáztattuk a ruhákat, többször szappanoztuk, és nagyon vizesen, szappanosan a kövekre terítettük, hogy fehéredjenek a napsugaraktól. Gyerekként, amit tudtunk, segítettünk, de inkább fürödtünk, egymást segítve tanultunk meg úszni, és a homokos parton rengeteget játszottunk. Középkorúként ezen a részen szoktunk találkozni a barátainkkal.

A víz olyan tiszta volt, hogy ihatunk belőle. Apró kishalakat fogtunk a magunk készítette horgászbottal, édesanyám a fejéhez kapott, amikor meglátta a vödörhalat. Azóta sem ettem olyan finom sült keszeget.

Saját lábra álltam

A közgazdasági szakközépkolát Bonyhádon végeztem 1969-ben.

Osztálytársaimmal a mai napig tartjuk a kapcsolatot.

Érettségi után a paksi ÁFÉSZ-nél helyezkedtem el mint könyvelő, ahol 1985 márciusáig dolgoztam.

A Paksi Atomerőmű Vállalathoz 1985-ben nyertem felvételt mint bérelszámoló. Ahogy nőtt a vállalat

Büszke nagymama!

Férjemmel 1972-ben kötöttünk házasságot, de 1995-ben külön váltak útjaink.

Kettő lányunk született, Mónika és Gyöngyi, sajnos egyik sem lakik Pakson.

dolgozóinak a létszáma, a mi munkánk is arányosan nőtt, de egy jó közösségben öröm volt dolgozni. Kétszer kaptam elismerést a munkámért, 1987-ben vezérigazgatói dicséretet, majd 1989-ben kiváló dolgozó kitüntetésben részesültem. A gyermekeim apja is az erőműben dolgozott, a Villamos Osztályon. Nyugdíjba 2007. december 30-án vonultam, amit már nagyon vártam.

Az erőmű nekem és a családomnak egy jobb életet, biztos jövőt adott.

Mónika Szekszárdon él a családjával egy családi házban. Két lányuk született, Sarolta (18) és Anna (16). Pécssett járnak a Nagy Lajos Gimnáziumba, mindketten az orvosi pályát szeretnék választani.

Szabadidejükben sportolnak, zeneiskolába jártak, gitáron játszanak, énekarban énekelnek. A lányok részt vettek országos tanulmányi versenyeken, ahol szép eredményeket értek el.

Sarolta 11. osztályos biológia-kémia fakultációra jár, kosarazik, és egy zenekarban gitáron játszik.

Anna 10. osztályos, kémia–biológia szakon tanul, nagyon szeret úszni és kosarazni.

Mónika közgazdászdiplomával a szekszárdi önkormányzatnál dolgozik, gazdasági területen. Férje, Balázs, villamos mérnöki és mérnöktanári diplomával a Paks II.-nél dolgozik.

Gyöngyi lányom a családjával Érden lakik. Kettő fiúgyermek édesanyja, Bence (7) most fejezte be az első osztályt. Nagyon szeret olvasni, volt szép olvasási versenyen, ahol második lett. Kedvenc szórakozása a lovaglás. Amikor nálam van, akkor is megyünk lovagolni. Zalán (2) bölcsődés, gyönyörű a mosolya, és nagyon huncut. Nyáron pár hetet nálam töltenek az unokáim, a fiúkkal lovagolni, strandra járunk, és élvezük a játszótereket.

Gyöngyi mesterképzésen táplálkozástudományi diplomát szerzett, és a Sanofi-Aventis gyógyszergyártó cégnél orvoslátogató. Férje, Levente, biológusdiplomával szintén a Sanofi-Aventis cégnél dolgozik mint patikalátogató.

Mama, van húsleves?

Családommal minden ünnepet megtartunk, a húslevesfelelős vagyok, amit mindenki imád. A legkisebb unokám, amikor belép az ajtón az első kérdése: Mama, húsleves van?

Boldogan készülök a családi összejövetelekre, melyeken a gyümölcstorta és az almás süti elmaradhatatlan része a menünek.

Amikor kicsik voltak a lányunokáim, szinte havonta találkoztunk, ma már több ünnepet összevonnak, mert nehéz összehangolni az időpontot, hogy mindenkinek megfeleljen.

A családomról elmondhatom, hogy szerencsés vagyok, hogy a lányaim, unokáim és a vejeim megszépítik és boldoggá teszik a napjaimat.

Jó a kutyus világ!

Nagyon szeretem a mai informatikai és okoseszközök adta lehetőségeket, amelyek összekötik az „élő” képpel a családokat. Az interneten látjuk egymást, amikor csetelünk, az okostelefonnal csodálatos képeket és videókat lehet készíteni, és az örömeinket pillanatokon belül megoszthatjuk a szeretteinkkel. Legutóbb fölvettem, ahogy lovagolnak a fiúk, és megörökítettem a mosolygós, édes arcukat.

Fák, virágok, pihenés!

Szeretem a fákat, virágokat, amelyeket szívesen lencsevégre kapok. Nagyon szeretek sétálni, kerékpározni, élő koncertekre és színházba járni, olvasni. Évtizedek óta a Nők Lapja hűséges olvasója vagyok.

A nyugdíjasklubban rendszeresen részt veszek a programokon, amelyek felejthetetlen vidámságban telnek. Évente külföldre is utazom, ismert utazásszervezőkkel.

Élet van a parkban!

A Duna-parton a gesztenyesor az egyik szívem csücske, ahol a mai napig szeretettel sétálunk. Sajnos mint rendezvényhelyszínt, kinőtte a város. A lakótelepen boldogan szemléljük a gyönyörűen megtervezett Atom tér növényeit, és ez a hely lett a másik szívem csücske. 27 éve a lakótelepen élek, a par-

kok, játszóterek idősnek, fiatalnak adnak örömet, pihenést, szórakozást.

Szomorú voltam, hogy sok ember kritizálta, amikor elkészült. Vannak emberek, akiknek semmi nem tetszik, és mindig csak azt nézik, mibe lehet belekötni, pedig ami szép, azt kellene lefelől meglátani.

Véleményem szerint jó elgondolásból született az Atom tér, hiszen rengeteg fiatal, idős, családok gyerekek élvezik a tér adta lehetőségeket. A városi rendezvények tökéletes helyszíne lett. A növények szépen nőnek, a virágok pompáznak, a szökőkút is nagyon népszerű a gyerekek körében, sőt még felnőttek is bemelegkednek a vízoszlopok közé. Élet van a parkban, látni a családokat, hogy az apróságokkal jól érzik magukat.

Szeretem Paksot, a bódító hársfavirágillatban pompázó várost, a Dunát és a mesés városképet.

Nyugdíjba vonult kollégáink

2022. május–június

Cziráki László KÜV-operátor
MVIGH ÜVIG ÜVFO RO

Tárnok László Zoltán technológus
MVIGH ÜVIG ÜVFO RO

Néber Tibor András vezető mérnök
MVIGH MÍG RTFO ÉPO

Kírr László nukleáris karbantartó
lakatos
MVIGH KAIG KAFO RKO

Tóth Péter minőségellenőr
MVIGH KAIG SZFO GSZO

„Nekem megbízható munkahely kellett”

Orbán Ottilia | Fotó: Bodajki Ákos

Ki ne álmodozna arról, hogy mással foglalkozik, mint a való életben? Vajon hányan játszanak el a gondolat, hogy abból élnek, amihez kedvük van? Mi az igazi álommelő? Mindenkinek más. Sokan vannak, akik anyagi kényszerből dolgoznak jelenlegi munkahelyükön, és csak ábrándoznak arról, hogy azzal foglalkoznak, amit igazán szeretnek. Vajon lehetséges mindkettő? Lényeges, hogy legyen a munka élvezetes, kihívásokkal teli. Régi motorosom, Weinhardt Csaba, a Raktározási Osztály csoportvezetője emlékszik vissza a kezdetekre, és mesél arról, hogy ő mivel foglalkozik az atomerőműben.

Csaba a gimnázium és a paksi Gelkánál eltöltött két év tanulói idő után, háztartásigép-szerelőként dolgozott kb. egy évet. Édesapja halála miatt édesanyja rövidáru-, bazáráruüzletében volt négy évig besegítő családtag. Ezt követte a katonaság, majd a házasság. A házépítés és az édesanyja lebetegedése miatt a rövidáruüzletet meg kellett szüntetni.

– Sok mindenben mentén keresztül a gimnázium után, pár év alatt. Gondolom, hogy komoly döntéseket kellett meghoznod. Hogy került a „képbe” az atomerőmű?

– Nekem megbízható munkahely kellett, így kerültem az erőműbe. 1987 augusztusában az Építészeti Osztály klímagép-karbantartó műhelyében kezdtem a tengelici Petőfi TSZ alkalmazottjaként mint

klímagépszerelő. 1988. február 28-án a PAV AÁFO raktározási üzem Csökert-raktárába vettek fel, raktáros munkakörbe. Akkoriban az addigi vasanyagokat kettéosztották az egyre növekvő mennyiség miatt, szénacél és saválló alapanyagokra. A saválló kerültek hozzám, teljes körű méret-, anyagminőség-, adagszám-, mennyiség-, elhelyezésszintű felmérést

kellett a targoncás kollégák segítségével végezni. Nagyon tetszett ez a munka, gyakorlatilag magamnak csináltam a további pontos nyilvántartást.

– *Hogyan jellemeznéd ezt a kezdeti időszakot? Mivel foglalkoztál az évek során?*

– Amikor az építészetben voltam, jó pár technológiai klímagép javításakor volt alkalmam bizonyos helyismeretet szerezni. A lokalizációs torony szellőzőventilátorain végzett karbantartás különösen megmaradt az emlékeimben. A raktári munka elméleti részével kezdetben kora reggel, közvetlenül műszakkezdés, valamint a mindennapi többórás rovancs után tudtam foglalkozni, megtanulni. 1990-ben el kellett költöznünk a Csókert-raktárral a mostani helyére az Atomerőmű Tűzoltóság épületének létesítése miatt. A főnököm engem bízott meg azzal, hogy az áttárolt anyagok új helykódját felírjam, a kartonokon átírom. 1993-ban osztályunkon megalakult az anyagátvételi csoport. Odakerültem, átvevő raktáros lettem. Helyileg maradtam a Csókertben, az 5-ös raktárba érkező anyagok mennyiségi átvétele, minőségi átvételre előkészítése, az esetleges eltérések észrevételezése, és a reklamációk indítása volt a feladatom. Ebben a munkakörben a kollégák helyettesítésekor az osztály anyagainak, valamint a működéshez szükséges egyéb folyamatoknak a megismerésére is lehetőségem nyílt. 1999 elején létrehozták a Beszerzés-előkészítési Osztályt, és áthelyeztek oda, anyag jellegű diszponens munkakörbe. Ez a munka erőteljesen készletgazdálkodási, abszolút irodai jellegű volt. Mivel én inkább a raktárral és a fizikai valóságukban

ott lévő, bekerülő, kiadandó anyagokkal szerettem és szeretek foglalkozni, mielőbb vissza akartam kerülni raktárosi munkára. Erre már az év szeptemberében lehetőségem adódott, így kerültem armatúraraktárosként a tartalékalkatrész-raktárba. Több hónapi rovancs során megismertem az anyagkörömet, a tartalékalkatrész-raktárosi tevékenységet. 2000-ben bevezették az SAP-rendszer AM-modulját, amiből sok érdekes feladat adódott. Kollégáimmal igyekeztünk minél precízebb anyagmegnevezésekkel segíteni a pontos nyilvántartás kialakítását. Fotók csatolását javasoltam az alkatrészcikkekhez az SAP-ban, ezt azóta is végezzük.

– *Részesültél valamilyen elismerésben?*

– 2013-ban, az SAP 6.0 verzióváltásakor közreműködésemet köszönőlevelet kaptam a bevezetőktől.

– *Hogy alakult az erőműves pályafutásod?*

– 2004-ben az osztályunkról hárman jelentkeztünk a győri Széchenyi István Egyetem közlekedésmérnöki szak logisztikai mérnök szakirányú távoktatásos képzésére, amelyet 2007-ben sikeresen elvégeztem. Mindeközben 2006-ban az osztályvezetőnk nyugdíjba vonult, helyére az akkori raktárvezetőm került, én pedig az ő pozícióját „örökölttem” meg. Azóta a tartalékalkatrész- és kohászati anyagraktár vezetőjeként tevékenykedem. Jelenleg nyolc raktáros és öt targoncavezető kollégámmal végezzük az éppen adódó feladatokat. A 16 év alatt sok minden történt, mindig igyekeztünk az aktuális munkákat legjobb tudásunk szerint elvégezni. Jelenleg már nagyon várjuk, hogy

az újonnan épült két raktárépületbe költözhessünk az északi területről, remélhetőleg ez még idén megvalósul.

– *Mivel töltöd a szabadidődet, hogyan kapcsolódsz ki?*

– Dunaszentgyörgyön élek a feleségemmel, felnőtt lányaink több éve „kirepültek”, párjaikkal Budapesten és Szekszárdon élnek. Nagyobbik lányunk molekuláris biológiából doktorált, jelenleg cégvezetőként dolgozik a fővárosban, kisebbik lányunk feldolgozó könyvtárosként tevékenykedik a megyei könyvtárunkban. Ünnepekkor mindig, de sokszor „csak úgy” is összegyűnünk valamelyikünknel. Családi házunkban és a ház körül mindig adódik feladat, ez a szabadidőm jó részét kitölti. A párommal szeretünk utazni, de többet szeretnénk, mint amennyire lehetőségünk adódik. Gyűjtöm a régi rádiókat, terveim szerint otthon, egy majdan kialakítandó helyiségben lesznek tárolva, megőrizve.

– *Ha visszamehetnél az időben, akkor is ugyanezt az utat járnád be? Ide jönnél dolgozni az atomerőműbe?*

– Ha ezt megtehetném, a gimnázium helyett szakközépiskolába mentem volna, és munkahely szempontjából valószínűleg ugyanúgy a PAV-ot céloztam volna meg.

– *Mit tartasz a legfontosabb dolognak az életedben?*

– Legfontosabb az életben az igazi, a „mindenben” társ megtalálása, nekem ez sikerült. A gyerekek, a család összetartása, egymás segítése is idetartozik. Valamint a jó munkahely, munkatársak, érdekes feladatok szintén fontosak az életben való harmonikus boldoguláshoz.

A test, amiben élünk

Tóth Márton | Fotó: Juhász Luca

Általában akkor értékeljük azt, amink van, amikor nincs. Ilyen az egészség is, egy karkörzés, irányváltoztatás, fellépés a lépcsőn – teljesen természetes, de amikor nem megy, akkor vakarjuk az állunk. Utókezelés vagy megelőzés? Agócs-Péter Csillával, a téma szakértőjével beszélgettünk a közérzetünket is befolyásoló témáról.

– *A prevenciónak fontos szerepe van a sportban, amiről sokan elfeledkeznek. A gyógytornát prevenciónak tekinthetjük, vagy egy egészségesebb élet feltételének?*

– Maga a prevenció az egészségesebb élet feltétele! Gyógytornásként többféle prevenció protokollal dolgozom, ezek közül az egyik ilyen terület a sportprehabilitáció.

A sportsérülések megelőzéséről sok mindenkinek a bemelegítés jut eszébe, amit már iskoláskorban megtanulnak a gyerekek. Amíg a

sportoló csak szabadidősportot végez, addig elég a megfelelő bemelegítés, de a rendszeresen sportolóknál ez már sajnos nem elég. Számos tanulmány foglalkozik azzal, hogy egyre több a sérült sportoló, és ezek között egyre több a gyerek. Folyamatosan dőlnek meg a világrekordok, és ezzel együtt nő a szükséglet a csúcsteljesítményre is, ami maga után húzza az egyre erőteljesebb túlterheléseket és az ebből adódó sérüléseket. Ezért világszerte évről évre nő a porckorongsérv, csigo-

lyaelcsúszás, vállízületi szalagok, térdkeresztzalagok szakadásának száma a 10–16 éves korosztályban. Ezek észrevételével rengeteg tanulmány kezdett foglalkozni, hogy milyen módon lehetne hatékonyan csökkenteni a sérülések kockázatát. Így számtalan randomizált, prospektív és retrospektív vizsgálat készült Amerikában és Európában egyaránt a legkülönbözőbb sportokban. A kutatások egyértelműen a prevenció tréningek hatásosságát igazolták. Felismerve a vizsgálatok eredményeit az Atom-

erőmű Sportegyesület vezetősége évek óta egységesen kiáll a prevenció mellett, és egyre erőteljesebb lépéseket tesz azért, hogy a sport megfelelő fejlődésének alappillére lehessen a prevenció, sportfizioterápia.

– *Mit lehet tudni a test dinamikájáról (stabil-mobil)? A test különböző részei hogy viszonyulnak egymáshoz?*

– Számos biomechanika-alapú vizsgálat alapján elmondható, hogy a mozgásláncok pontjainak milyen igényeknek kell megfelelniük, hogy a mozgásrendszer optimálisan működjön.

Ennek megfelelően ízületről ízületre változik a testünk dinamikája. Pl. alsó végtagnál a bokamobilizáló, a térdstabilizáló, a csípő ismét mobil, a medence lumbalis szakasza ismét egy stabilizáló funkcionális szerepet tölt be. Ezekkel együtt több fontos ortopédiai mozgásvizsgálatot is figyelembe kell vennünk, pl. a térd és csípő együttes rossz tengelyállása (Q szög) akár 27-szeres rizikót is jelenthet a térd elülső keresztszalag-szakadására. Amennyiben valamelyik ízületben vagy mozgásmintában egy elmaradást fedezünk fel, akkor tudnunk kell, hogy hol és hogyan kompenzál a test, hiszen ez egy lehetséges kockázati tényező egy későbbi sérülésre. Szerencsére nem nekünk kell számolni, ezt a biomechanikával foglalkozó orvosok a modern programok segítségével kimérik, és a tanulmányaikban átadják a szakembereknek. Nekünk csak komplexen kell ezekben az összefüggésekben gondolkodnunk, és azt alkalmaznunk. Ezért ez mindig egy oknyomozói munka is, amihez rengeteg, erre készült teszt van a segítségünkre. Így előfordulhat az is, hogy a keresztharapás okát is

megtaláljuk egy alsó végtag diszfunkcióban, miközben a test dinamikáját teszteljük.

– *Általában kikkel találkozol a praxisod alatt?*

– Az én szakterületem az ortopédiai és traumatológiai páciensek ellátása, ezen belül a sportfizioterápia. A legtöbben porckorongsérvel, csigolyaelcsúszással vagy torsios gerincferdüléssel, műtéti

rehabilitációkkal: térdkeresztzalag-, váll- és csípőműtétekkel, protézisekkel keresnek meg. A sportolókat általában az edzők irányítják hozzám, vagy egy sérüléssel, fájdalommal keresnek fel önállóan. A felelősség minden esetben nagy, így 2007 óta folyamatosan képezem magam, mind ortopéd-, traumatológiai és sportfizioterapeuta-képzésekkel. Az orvostu-

domány, a technika folyamatosan fejlődik, ezzel pedig lépést kell tartani.

– *Mi a tendencia az utókezelés-megelőzés arányában?*

– A gyógytornára érkező civil páciensek szinte kivétel nélkül valamilyen mozgásszervi problémával keresnek fel. A prevenció jelentőségét a rehabilitáció folyamatában ismerjük fel, amikor megtaláljuk a hibás mozgásmintát, vagyis a sérüléshez vezető utat. Sok esetben a kiváltó szikra egy korábbi sérülés, műtét vagy tartási rendellenesség, amit az anamnézis során pontosítunk. Így a fájdalommodell tisztán lekövethető több évre visszamenőleg. Így teljes mértékben lecsúsztunk a prevencióról.

A sportban már más a helyzet, hiszen az ASE-val együttműködve több szinten megvalósulhat a prevenció. Több kolleganő munkájával együtt csapatszinten is megjelennek ezek a gyakorlatok. A feladatok mennyisége, gyakorisága és időtartama általában sportágfüggő, aminek figyelembe kell vennie a sportág leggyakoribb sérülésmechanizmusait, illetve sportágspecifikus mozgásait.

A legmagasabb szintű prevenció, amikor egy extrém igénybevételnek van kitéve az élsportoló. A komplex prevenció tréning első lépése a sportolók egyéni mozgatószervi tesztelése a diszfunkciók feltárására. A tesztek lényege, hogy bizonyos ortopédiai eltéréseket, biomechanikai funkcionális hibákat, helytelen kinematikus mozgásláncokat, izombalanszokat, kötőszöveti lazaságot, rossz landolási technikát stb. vizsgáljon. Továbbá fontos szempont, hogy az edzővel egyeztetve az edzési terv függvényében állítjuk össze a feladatokat. Ezek a prevenció tré-

ningek addig tartanak, amíg az élsportoló aktív.

– *Egy panasz nélküli átlagembernél mit lehet elérni, mi lehet a cél?*

– A funkcionális, korrekciós és ortopédiai mozgásvizsgálattal és pontos anamnézissel együtt nagyon sok mindenre fény derülhet. Ha belegondolunk, hogy évente ajánlott fogászati vagy más egészségügyi szűrés, akkor miért pont a mozgásszervi szűrés marad ki? Pedig nagyon jó lenne, ha egy lyukas fog mellett egy esetleges mozgásszervi műtétet is meg tudnánk előzni. Hiszen tudatosan nem mindig érzékelhetőek ezen elváltozások, hiszen a testünk folyamatosan igyekszik ezeket kompenzálással eltussolni. A gond akkor kezdődik, amikor egy hosszú távú kompenzálás miatt feladják az ízületek, ennek megjelenése természetesen számos más tényezőtől is függ pl. testsúly, életkor stb., ezért lehet akár 5 év, de 20 év is, mire megjelenik az első tünet. A cél az, hogy felismerje az átlagember, hogy bár tünetmentes, de

Prevenció minden szinten

A célzott prevenció programokkal rengeteg sérülést és műtétet meg lehet előzni, de szélesebb körben bárkinek ott lehet a kezében egy általános megelőzési lehetőség is, ami nem más, mint a könnyű-közepes erősségű rendszeres fizikai aktivitás!

Csökken az esélye:

- korai halálozás –30-45%
- koszorúérbetegség és agyi érelzáródás –35%
- 2 típusú cukorbetegség –50%
- vastagbélrák –50%
- emlőrák –20%
- ízületi porckopás –83%
- csípőtáji törés –68%
- gyakori esés (idősek esetében) –30%
- demencia –30%
- depresszió –30%

<https://www.nhs.uk/live-well/exercise/exercise-health-benefits/>

Tatamiról

Pupp Réka olimpiai ötödik helyezett judósnak már évek óta heti rutin a prevenció gyógytorna.

– *Miért jó ez neked?*

– Sokat segít a stabilitásomon, minden téren. A judóban fontos, hogy állásban és földön is stabilak, de mindeközben mozgékonyak legyünk. Természetesen, ha vannak problémáim, azokra célzott irányt veszünk egy-egy órán.

– *Egy átlagos edzésedhez képest mennyire más egyórányi gyógytorna? Teljesen más izmokat, ízületeket dolgoztat?*

– Sokan azt hihetik, hogy a gyógytorna amolyan pihenőedés nekünk, de egy óra nagyon le tud fárasztani, leginkább mentálisan, de ha odapakolunk neki, akkor fizikálisan is. Judoedzésen azt érezzük, hogy nagyobb izmokat használunk, persze a mélyebb izmokat is, de azt nem annyira érzékeljük: gyógytornán ezeket elővesszük és erősítjük, úgy gondolom, hogy ezért kerülnek el a komolyabb sérülések.

van rá lehetősége, hogy mozgásszervi szűrésre is eljárjon. Sajnos a társadalombiztosítás keretei között ez egyelőre nem támogatott ellátási forma, de a magánszférában dolgozó gyógytornászoknál van rá lehetőség.

- *A sportolókkal mennyiben más a munka, mint egy civillel?*
- A sportolói felfogás lényegesen más, mint egy civil emberé. A rehabilitációt végző sportolót meg kell értenünk, hiszen nem az érdekli, hogy mikor gyógyul meg, hanem az, hogy mikor térhet vissza a pályára. Éppen ezért egy sérülés a sportolónak mind fizikailag, mind lelkileg nagy megterhelés, ami akár több hónap kihagyást is jelenthet. Tágabb értelemben nézve nemcsak anyagi problémákat vet fel, hanem sportszakmai átszervezéseket, versenyeket, kvalifikációs terveket

is ellehetetlenít. Ezzel a szemlélettel kell azonosulni, hogy hatékony legyen az együttműködés.

A civil rehabilitációnál ugyan vannak egyéni különbségek, de általában egy nyugodtabb, lassabb folyamat.

A prevenció munkája szinte mindenki esetében nagyon érdekes. Óriási jelentősége van a tesztelésnek, még akkor is, ha a nem várt eredményt mutatják. Egyrészt a gyógytornászt motiválják, hogy elgondolkozzon, keresse a megoldást, az eredményesebb utat, és hogy jobban figyeljen az egyénre. Másrészt motivált lesz az egyén is, hiszen látja a különbséget, hogy miben kell javítania.

- *Mennyire látványos a fejlődés, miben mérhető?*

- Objektíven funkcionális, korrekciós tesztekkel, vizuális viz-

szajelő rendszer használatával. Szubjektíven a prevenció mellett mindig a teljesítmény javulásáról is beszámolnak a sportolók, edzők. Például, ha a prevenció miatt stabilabb lett a derekátérde egy dinamikus helyzetben, akkor biztosan nagyobb vagy pontosabban fog dobni, még ha lökdösik is közben. Szerencsére nem volt eddig olyan sportoló, aki nem fedezte fel a teljesítményjavulást. Látják és érzik, hogy van, amit a gyakorlatok előtt nem sikerült pontosan megcsinálniuk, azt esetleg könnyedén végrehajtják, vagy javul a részidejük, ettől még motiváltabbak, még „jobbak”, pontosabbak akarnak lenni, és nincs megállás, mindig van nehezebb feladat részükre. Szóval a prevenció igazi dupla dinamit!

Kissné Farsang Erika | Fotó: saját archívum

Nevem: **Zubik Endre Lehel**

Születésem helye, ideje: Szekszárd, 2022. január 14.

Születéskori súlyom: 4150 g

Hosszúságom: 58 cm

Testvéreim: Emese Kitti 5 éves, Etele Gyula 2,5 éves

Anya: Kiefer Kitti, háztartásbeli

Apa: Zubik Roland, az Armatúra- és Csővezeték-karbantartó Osztályon karbantartás-munkatervező

Nevem: **Karsai Bence Mihály**

Születésem helye, ideje: Szekszárd, 2022. január 28.

Születéskori súlyom: 3680 g

Hosszúságom: 53 cm

Testvéreim: Nóra 4 éves, Noémi 2 éves

Anya: Karsai Alexandra Nóra, Dunaszentgyörgy CBA

Apa: Karsai Mihály, az MVM Nuka Zrt.-nél villanszerelő vezető szakmunkás

Nevem: **Járfás Barnabás**

Születésem helye, ideje: Baja, 2022. február 6.

Születéskori súlyom: 3260 g

Hosszúságom: 51 cm

Első gyermek vagyok a családban.

Anya: Járfás-Ledneczki Dóra, a Pakett Építőipari és Kereskedelmi Kft.-nél ügyintéző

Apa: Járfás Viktor, MVM Nuka Zrt. AGSZO hegesztési szakágon kiemelt művezető

Nevem: **Adorján Bendit**

Születésem helye, ideje: Szekszárd, 2022. február 16.

Születéskori súlyom: 3150 g

Hosszúságom: 54 cm

Testvéreim: Maja 12 éves, Emili 1,5 éves

Anya: Németh Szilvia, sminktetováló

Apa: Adorján József, az MVM Nuka Zrt.-nél biztonságiszelep-karbantartó

Nevem: **Horváth Zsombor**

Születésem helye, ideje: Dunaújváros, 2022. április 12.

Születéskori súlyom: 4150 g

Hosszúságom: 56 cm

Testvérem: Zsófi 4 éves

Anya: Duzmath Éva, irodai adminisztrátor

Apa: Horváth Árpád, az MVM Nuka Zrt. ÁMO

Karbantartást Támogató Csoportnál
darukezelő-vezető szm.

Nevem: **Hanol Bence Péter**

Születésem helye, ideje: Dunaújváros, 2022. május 9.

Születéskori súlyom: 2700 g

Hosszúságom: 50 cm

Első gyermek vagyok a családban.

Anya: Hanol Csilla

Apa: Hanol Péter Pál, az Automatikaosztályon
karbantartási műszaki ellenőr

Nevem: **Nepp Ármin**

Születésem helye, ideje: Kecskemét, 2022. május 11.

Születéskori súlyom: 3400 g

Hosszúságom: 50 cm

Testvérem: Dorka 3,5 éves

Anya: Nepp-Czabai Anikó, az Atomix Kft. Vállalatirányításnál
humánpolitikai előadó

Apa: Nepp Attila, az Üzemirányítási Osztályon
blokkügyeletes

Nevem: **Kiss Csongor**

Születésem helye, ideje: Dunaújváros, 2022. május 21.

Születéskori súlyom: 3000 g

Hosszúságom: 52 cm

Első gyermek vagyok a családban.

Anya: Kiss-Németh Fanni, a Mezőföldvíz Kft.-nél
logisztikai ügyintéző

Apa: Kiss Krisztián, az MVM Nuka Zrt.-nél vizuális vizsgáló

Gyászközlemény

Kissné Farsang Erika | Fotó: saját archívum

Kurdi Zsolt (1948-2022)

2022. június 5-én, életének 74. évében elhunyt Kurdi Zsolt, az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. nyugdíjasa. 1948. július 28-án született Alsónyéken. 1987. január 2-án vették fel a Paksi Atomerőmű Vállalathoz. 2006. június 29-én történő előrehozott öregségi nyugdíjazásáig a Számítástechnikai Üzemeltetési Osztályon rendszermérnök munkakörben dolgozott. Temetéséről a család később intézkedik.

Molnár Piroska (1962-2022)

2022. június 8-án, 60 éves korában elhunyt Molnár Piroska, az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. nyugdíjasa. 1962. január 1-jén született Pincehelyen. 1979. május 7-én vették fel a Paksi Atomerőmű Vállalathoz. 2019. május 30-án történő nyugdíjazásáig a Vegyészeti Ellenőrzési Osztályon dolgozott ellenőrző laboráns munkakörben. Temetése 2022. június 24-én, a madocsai temetőben volt, ahol családja, barátok, ismerősök, volt munkatársak vettek tőle végső búcsút.

Százuj István (1951-2022)

2022. június 9-én, életének 70. évében elhunyt Százuj István, az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. nyugdíjasa. 1951. augusztus 19-én született Pécsen. 1979. december 17-én vették fel a Paksi Atomerőmű Vállalathoz. 2018. december 30-án történő nyugdíjazásáig az Atomerőmű Bővítési és Koordinációs Kiemelt Projektnél dolgozott kiemelt projektvezető munkakörben. Temetése 2022. június 21-én, a paksi Fehérvári úti temetőben volt, ahol családja, barátok, ismerősök, volt munkatársak vettek tőle végső búcsút.

Kern János (1956-2022)

2022. június 17-én, életének 66. évében elhunyt Kern János, az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. nyugdíjasa. 1956. április 9-én született Pakson. 1978. február 24-én vették fel a Paksi Atomerőmű Vállalathoz. 2011. január 31-én történő korengedményes nyugdíjazásáig a Villamos Üzemeltetési Osztályon dolgozott művezető munkakörben. Temetése 2022. július 1-jén, Pakson, a Kálvária temetőben volt, ahol családja, barátok, ismerősök, volt munkatársak vettek tőle végső búcsút.

Az atomerőmű dolgozói megőrzik elhunyt munkatársaik emlékét.

Meséknél izgalmasabb kaland: a valóság

Prancz Zoltán | Fotó: stock.adobe.com

„Lesz idő, mikor az egészséges tudományt el nem szenvedik, hanem a saját kívánságaik szerint gyűjtenek maguknak tanítókat, mert viszket a fülük. És az igazságtól elfordítják a fülüket, de a mesékhez oda-fordulnak” – jövendölte kétezer évvel ezelőtt Pál apostol.

Az emberi természet nyilván minden korban fogékony volt az izgató kitalációkra, de napjainkban mintha a csimborasszóját élnék meg ezeknek. Nincs az a primitív összeesküvés-elmélet, áltudományos okfejtés, alantas téveszme, álhír, üres szenzáció vagy pletyka, aminek némi rafinériával, több gátlástalansággal és kellő médiafelülettel ne lehetne elszánt követőtáborot toborozni.

Hazánkban sem kell messzire menni ennek bizonyosságaiért. Míg a boldog békekorszakban csak a tízmillió futballszakértő országa voltunk, addig a mostani, járvány és háború sújtotta időkben megannyi önjelölt virológus és biztonságpolitikai elemző is színre lépett, jobbára rendíthetetlen magabiztossággal.

Persze tagadhatatlan, hogy a foci izgalmas dolog. Nem kevésbé a virológia és a biztonságpolitika, a maguk sokrétű összefüggéseivel. Nem véletlen, hogy akiket ezek komolyan érdekelnek, hosszú évekig kopatják az egyetemi padokat a megvilágosodásért. Adja viszont magát a kérdés: miért érik be olyan sokan néhány perc alatt letudható „tudományokkal” a net valamely bugyrából? Pál apostol minden bizonnyal a lényegre mutatott rá, amikor az igazságot a mesékkel, az egészséges tudományt a saját kívánsággal és a fül viszketésével állította szembe. Mintha az igazi kérdés mindenki esetében végső soron ez lenne: Tényleg az igazság, a nagybetűs valóság érdekli őt? Vagy csak felszínes izgalmat keres, olyasféle olcsó kielégülést, mint egy viszkető fül megvakarása?

Az igaz valóság megismerése azonban – legyen szó tudományos kérdéstről, egy történelmi szituációról vagy akár személyes élethelyzetről – energiabefektetést kíván. Magyarán: munkát, mégpedig gyakran kemény munkát. A valóság általában összetett, bonyolult. A megértése ebből fakadóan sok tényező

és összefüggés együttes figyelembevételét igényli. Szemben az összeesküvés-elméletekkel és más effélékkel, amik egysíkú, könnyen felfogható magyarázatokat kínálnak, mint például valamilyen titkos érdekcsoport konspirációja. Emellett az is fontos szempont, hogy a tanulás alázatot feltételez: a nemtudás beismerését. Sőt, a tanulás maga is munkálja az alázatot, mert minél többet tud valaki, annál tisztábban látja a tudása korlátait is. Az áltudomány viszont könnyen professzorrá avat bárkit, bennfentes ismeretek büszke birtokosává, és akár igazi professzorokat leszóló harsány hangadóvá, ami persze gyakran csábítóbb az ego számára, mint a fáradságos tájékozódás és az értelmes alázat.

Mégis megéri a valóságot keresni és választani. Többek között azért, mert a valóság izgalmasabb a meséknél. Izgalmasabb volta éppen abból fakad, amiből a megértésének nehézsége is: a többrétűségéből, a komplexitásából, azaz abból, hogy a dolgokat a maguk igazi mélységében és összefüggéseiben hordozza. Nem úgy, mint az áltudomány, ami jobbára néhány unásig ismételt panelből építkezik. A valóság ilyen módon a saját terepén is felülmúlja a kitalációt. Aki tehát felneveli magában az igényt az igaz valóság iránt, az nemcsak hogy nehezebben válik csalás áldozatává, de izgalmasabb szellemi kalandokban lesz része, mint a mesékhez fordulóknak.

NYÁRI ÉLET Érzés

JÁTSSZATOK VELÜNK EGÉSZ NYÁRON AZ ATOMERŐMŰ INSTAGRAM-OLDALÁN!

